

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 121	จำนวน ร้อยละ n = 106	จำนวน ร้อยละ n = 11	จำนวน ร้อยละ n = 5	จำนวน ร้อยละ N = 243
1. เพศ					
ชาย	48 39.7	24 22.6	4 36.4	- 11.1	76 31.3
หญิง	73 60.3	82 77.4	7 63.6	5 100	167 68.7
2. นับถือศาสนา					
พุทธ	113 93.4	90 84.9	11 100	5 100	219 90.1
คริสต์	3 2.5	11 10.3	-	-	4 5.8
อิสลาม	5 4.1	5 4.7	-	-	10 4.1
3. อายุ					
น้อยกว่า 26 ปี	-	1 0.9	-	-	1 0.4
26 – 30 ปี	-	2 1.9	-	-	2 0.8
31 – 35 ปี	1 0.8	4 3.8	-	-	5 2.1
36 – 40 ปี	10 8.3	12 11.3	-	-	22 9.1

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 121	จำนวน ร้อยละ n = 106	จำนวน ร้อยละ n = 11	จำนวน ร้อยละ n = 5	จำนวน ร้อยละ N = 243
41 - 45 ปี	17 14.1	25 21.7	2 18.2	-	44 18.1
46 - 50 ปี	30 24.8	27 25.5	3 27.7	-	60 24.7
51 ปีขึ้นไป	63 52.1	37 34.9	6 54.5	5 100	111 45.7
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด					
ปริญญาตรี	35 28.9	54 50.9	7 63.6	2 40	98 40.3
ปริญญาโท	85 70.2	47 44.3	4 36.3	3 60	139 57.2
ปริญญาเอก	1 0.8	2 1.9	-	-	3 1.2
อื่นๆ (อนุปริญญา, ปกศ.ต้น)	-	3 2.8	-	-	3 1.2
5. วุฒิทางศาสนา					
ไม่มี	110 90.9	99 93.4	10 90.9	4 80	223 91.8
มี	11 9.1	7 6.6	1 9.1	1 20	20 8.2
6. ประสบการณ์การปฏิบัติธรรม					
ไม่มีประสบการณ์	27 22.3	22 20.7	1 9.1	1 20	51 21.0
มีประสบการณ์	94 77.7	84 79.3	10 90.9	4 80	192 79.0

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สข.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	n = 243
ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมได้แก่	(n=94)	(n=84)	(n=10)	(n=4)	(n=192)
เข้าวัดฟังธรรม	85	73	4	3	165
	90.4	86.9	36.4	60.0	67.9
ฝึกปฏิบัติธรรมที่บ้าน	22	51	5	2	80
	23.4	60.7	45.6	40.0	32.9
ฝึกปฏิบัติธรรมที่วัด/ สำนักวิปัสสนา	21	14	2	2	39
	22.3	16.7	18.2	40.0	16.0
	(n=48)	(n=24)	(n=4)	-	(N=76)
อุปสมบท	23	9	2	-	34
	47.9	37.5	8.2	-	44.7
บวชเณร	2	5	-	-	7
	2.1	4.8	-	-	9.2
	(n=73)	(n=82)	(n=7)	(n=5)	(N=167)
บวชชี	2	5	-	-	5
	2.1	5.9	-	-	2.9
บวชชีพรหมณี	4	2	1	-	7
	4.2	2.9	9.1	-	4.1
อื่นๆ	10	8	1	-	19
	10.6	9.6	9.1	-	11.4
7. ประสบการณ์ในการบริหาร					
น้อยกว่า 6 ปี	59	17	-	4	80
	48.8	16.1	-	36.4	32.9
6 - 10 ปี	25	34	4	-	63
	20.7	32.1	36.4	-	25.9
11 - 15 ปี	21	17	2	1	41
	17.4	16.1	18.2	20	16.9

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
16 – 20 ปี	4	9	1	-	14
	4.8	8.5	9.1	-	5.8
21 – 25 ปี	3	5	4	-	12
	2.5	4.7	36.4	-	4.9
มากกว่า 25 ปี	1	24	-	-	34
	8.3	22.6	-	-	13.9
8. ประสบการณ์ในการสอนจริยศึกษา					
ไม่มีประสบการณ์	46	50	3	3	102
	38.0	47.2	27.3	60.0	41.9
มีประสบการณ์	75	56	8	2	141
	61.9	52.8	72.8	40.0	58.0
9. ประสบการณ์การเข้าประชุม / อบรม / สัมมนาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม					
ไม่เคยเข้ารับการอบรม	31	33	8	2	74
	25.6	31.1	72.7	40.0	30.5
เคยเข้ารับการอบรม	90	73	3	3	169
	74.4	68.9	27.3	60.0	69.5
กรณีไม่เคยเข้ารับการอบรมมีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมหรือไม่					
	(n=31)	(n=33)	(n=8)	(n=2)	(N=74)
สนใจ	19	4	-	1	24
	61.2	12.1	-	50.0	32.4
ไม่สนใจ	-	15	1	-	116
	-	45.5	12.5	-	6.6
ไม่ตอบ	17	14	7	1	39
	54.8	42.4	87.5	50.0	52.7

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม N = 243
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สภก.	
	จำนวน ร้อยละ n = 121	จำนวน ร้อยละ n = 106	จำนวน ร้อยละ n = 11	จำนวน ร้อยละ n = 5	
10. บุคคลที่เป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรม จริยธรรม					
บิดา / มารดา	97 80.2	83 78.3	11 100	5 100.0	196 80.7
ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย	64 52.8	42 39.6	7 3.6	4 80.0	117 48.1
บุคคลที่เคารพนับถือ เช่น ผู้บังคับบัญชา	58 47.9	39 36.8	5 45.5	4 80.0	106 43.6
ครู / อาจารย์	75 61.9	36 33.9	8 72.7	4 80.0	123 50.6
เพื่อน	31 25.6	27 25.5	5 5.5	3 60.0	66 27.2
อื่นๆ (ได้แก่ ศึกษาเองจากหนังสือ)	2 1.6	2 1.9	-	-	4 1.6

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.7 และนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.1 ผู้บริหารร้อยละ 45.7 มีอายุมากกว่า 51 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 57.2 และร้อยละ 91.8 ไม่มีวุฒิทางศาสนา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมร้อยละ 79 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเข้าวัดฟังธรรม คิดเป็นร้อยละ 67.9 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหาร น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.9 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนจริยศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58 ผู้บริหารส่วนใหญ่เคยเข้าประชุมอบรม หรือการสัมมนาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 69.5 สำหรับผู้ที่ไม่ม่ประสบการณ์ร้อยละ 32.4 มีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรม แต่ร้อยละ 52.7 ไม่ตอบว่ามีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมหรือไม่

บุคคลที่เป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ บิดา มารดา โดยคิดเป็นร้อยละ 80.7 รองลงมาคือ ครู/อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 50.6

1.1.2 ข้อมูลทั่วไปของครู

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
1. เพศ					
ชาย	77	28	2	1	108
	33.0	12.8	9.5	10.0	22.4
หญิง	156	190	19	9	374
	66.9	87.2	63.6	90.0	77.6
2. นับถือศาสนา					
พุทธ	213	206	20	9	448
	91.4	94.5	95.2	90.0	92.9
คริสต์	4	6	1	1	12
	1.7	2.8	4.8	10.0	2.5
อิสลาม	16	6	-	-	22
	6.9	2.8	-	-	4.6
3. อายุ					
ไม่เกิน 25 ปี	10	18	-	-	28
	4.3	8.3	-	-	5.8
26 – 30 ปี	36	19	-	1	56
	15.5	8.7	-	10.0	11.6
31 – 35 ปี	18	34	1	1	54
	7.7	15.5	4.8	10.0	11.2
36 – 40 ปี	39	41	2	1	83
	16.7	18.8	9.7	10.0	17.2
41 – 45 ปี	33	56	4	3	96
	14.2	25.7	19.0	30.0	19.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สข.	สป.กทม.	ทบวง+สธภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
46 - 50 ปี	38	39	5	2	84
	16.3	17.9	23.8	20.0	17.4
52 ปีขึ้นไป	59	11	9	2	81
	25.3	5.0	42.9	20.0	16.8
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	20	-	-	29
	3.9	9.2	-	-	6.0
ปริญญาตรี	206	184	10	5	405
	88.4	84.4	47.6	50.0	84.0
ปริญญาโท	18	6	3	4	31
	7.7	2.8	14.3	40.0	6.4
อื่นๆ (อนุปริญญา, ปกศ.สูง)	4	8	-	-	12
	1.7	3.7	-	-	2.5
5. วุฒิทางศาสนา					
ไม่มี	204	201	20	9	434
	87.6	92.2	95.2	90.0	90.0
มี	29	17	1	1	48
	12.4	7.79	4.76	10.0	9.9
6. ประสบการณ์การปฏิบัติธรรม					
ไม่มีประสบการณ์	55	46	3	1	105
	23.6	21.1	14.3	10.0	21.8
มีประสบการณ์	178	172	18	9	377
	76.4	78.9	85.7	90.0	78.2

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สวก.	
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	
ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมได้แก่	(n=178)	(n=172)	(n=18)	(n=9)	(N=377)
เข้าวัดฟังธรรม	89	118	11	6	224
	50	68.6	61.1	66.7	59.4
ฝึกปฏิบัติธรรมที่บ้าน	44	72	9	7	132
	24.7	41.9	50	77.8	35.0
ฝึกปฏิบัติธรรมที่วัด/ สำนักวิปัสสนา	28	59	6	6	99
	15.7	33.1	33.4	66.7	26.3
อุปสมบท	(n=77)	(n=28)	(n=2)	(n=1)	(N=108)
	24	12	1	-	37
	31.2	42.9	50.0	-	34.3
บวชเณร	2	5	-	-	7
	2.6	17.9	-	-	6.5
บวชชี	(n=156)	(n=190)	(n=19)	(n=9)	(N=374)
	6	8	-	-	14
	3.8	4.2	-	-	3.7
บวชชีพราหมณ์	12	28	1	-	41
	4.3	2.4	5.3	-	10.9
อื่นๆ	10	8	1	-	19
	10.6	9.5	9.1	-	5.1
7. ประสบการณ์ในการสอนระดับประถมศึกษา					
น้อยกว่า 6 ปี	61	38	1	-	100
	26.2	17.4	4.8	-	20.7
6 - 10 ปี	21	50	2	4	77
	9.0	22.9	9.5	40.0	15.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
11 – 15 ปี	27	45	2	-	74
	11.6	20.6	9.5	-	15.4
16 – 20 ปี	18	37	2	2	59
	7.7	16.9	9.5	20.0	12.2
21 – 25 ปี	30	25	3	2	60
	12.9	11.5	14.3	20.0	12.4
มากกว่า 25 ปี	76	23	11	2	112
	32.6	10.6	52.4	20.0	23.2
8. ประสบการณ์ในการสอนจริยศึกษา					
ไม่มีประสบการณ์	92	53	9	2	156
	39.5	24.3	42.6	20.0	32.4
มีประสบการณ์	141	165	12	8	326
	60.5	75.7	57.1	80.0	67.6
9. ประสบการณ์การเข้าประชุม / อบรม / สัมมนาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม					
ไม่เคยเข้ารับการอบรม	131	91	11	3	236
	56.2	41.7	52.4	30.0	48.9
เคยเข้ารับการอบรม	102	127	10	7	246
	43.8	58.3	47.6	70.0	51.1
กรณีไม่เคยเข้ารับการอบรมมีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมหรือไม่					
	(n=131)	(n=91)	(n=11)	(n=3)	(N=236)
สนใจ	64	35	5	1	105
	48.9	38.5	23.8	10.0	21.8
ไม่สนใจ	30	14	1	-	45
	22.9	15.4	9.1	-	9.3
ไม่ตอบ	37	42	5	2	86
	28.2	46.2	45.5	66.7	17.8

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สภก.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
10. บุคคลที่เป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรม จริยธรรม					
บิดา / มารดา	132	105	20	10	267
	56.7	48.2	95.2	100.0	55.4
ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย	68	60	15	7	150
	29.2	27.5	71.4	70.0	31.1
บุคคลที่เคารพนับถือ เช่น ผู้บังคับบัญชา	43	31	10	2	86
	18.5	14.2	47.6	20.0	17.8
ครู / อาจารย์	69	36	9	7	121
	29.6	16.5	42.9	70.0	25.1
เพื่อน	40	12	7	2	61
	17.2	55.0	33.3	20.0	12.7
อื่นๆ	16	8	5	2	28
	6.9	3.7	23.8	20.0	5.8
ศึกษาจากหนังสือ	1	-	1	-	3
สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์	6	3	1	1	11
ชีวิตจริงของบุคคลอื่น	1	3	1	1	6
พี่ / น้อง	1	-	-	-	2
พระที่นับถือ	4	1	2	-	7
สถาบันพระมหากษัตริย์	2	-	-	-	2
นักบวช บาทหลวง ศาสดา	1	1	-	-	2

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครร้อยละ 77.6 เป็นเพศหญิง และนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 92.9 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-45 ปี จบการศึกษาสูงสุทธระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 84 และไม่มีวุฒิทางศาสนามัธยมศึกษา ร้อยละ 90 แต่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม คือคิดเป็นร้อยละ 78.2 โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 59.4 มีประสบการณ์ในการเข้าวัดฟังธรรม ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนระดับประถมศึกษาอยู่ในช่วง 16-20 ปี และมี

ประสบการณ์ในการสอนจริยศึกษา ร้อยละ 67.6 ครูส่วนใหญ่เคยเข้าประชุม อบรม หรือสัมมนา เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 51.1 สำหรับผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 44.5

ครูส่วนใหญ่มีบิดามารดาเป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาคือ ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย คิดเป็นร้อยละ 31.1

1.1.3 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	สังกัด				รวม จำนวน ร้อยละ N = 739
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สจรภ.	
	จำนวน ร้อยละ n = 365	จำนวน ร้อยละ n = 328	จำนวน ร้อยละ n = 32	จำนวน ร้อยละ n = 14	
1. เพศ					
ชาย	113 30.9	91 27.7	6 18.8	7 50.0	217 29.4
หญิง	252 69.0	237 71.2	26 81.3	7 50.0	522 70.6
2. ผลการเรียนโดยเฉลี่ยในภาคการศึกษาที่ผ่านมา					
น้อยกว่า 2.00	55 15.1	42 12.8	3 9.4	4 28.6	104 14.0
2.00 – 2.99	108 29.6	86 25.8	13 40.6	4 28.6	211 28.6
ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป	202 55.3	200 60.1	16 50	6 42.9	424 57.4
3. นับถือศาสนา					
พุทธ	337 92.3	299 89.8	31 96.9	14 100	681 92.1
คริสต์	4 1.1	8 2.4	1 3.1	-	13 1.8
อิสลาม	24 6.6	20 6.1	-	-	44 5.9
ฮินดู	-	1 0.3	-	-	1 0.1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
3. บุคคลที่เป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรม จริยธรรม					
บิดา / มารดา	137	165	21	7	330
	37.5	50.3	65.6	50.0	44.7
ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย	57	32	18	3	110
	15.6	9.8	56.3	21.4	14.9
บุคคลที่เคารพนับถือ เช่น พระสงฆ์	98	37	17	3	155
	26.8	11.3	53.1	21.4	20.9
ครู / อาจารย์	159	131	22	2	314
	43.6	39.9	68.8	14.3	42.5
เพื่อน	6	2	3	-	19
	1.6	0.6	9.4	-	2.6
อื่นๆ	1	4	-	-	5
	0.3	1.2	-	-	0.7
ได้แก่ ฟังจากวิทยุ	-	1	-	-	1
จากการเข้าค่ายปฏิบัติธรรม	1	-	-	-	1
4. นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากแหล่งใดมากที่สุด					
บ้าน/ครอบครัว/พ่อแม่	234	246	24	11	515
	64.1	75	75	78.6	69.9
โรงเรียน/ครู	182	179	27	11	399
	49.9	54.6	84.4	78.6	53.9
สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา	143	102	14	7	266
เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด	39.2	31.1	43.8	50	35.9
กลุ่มเพื่อน	40	26	1	1	68
	10.9	7.9	3.1	7.1	9.2
หนังสือ/สิ่งพิมพ์	18	12	2	1	33
	4.9	3.7	6.3	7.1	4.5

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรง.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 365	จำนวน ร้อยละ n = 328	จำนวน ร้อยละ n = 32	จำนวน ร้อยละ n = 14	จำนวน ร้อยละ N = 739
โทรทัศน์	30 8.2	15 4.6	3 9.4	2 14.3	50 6.8
อื่นๆ	1 0.3	2 0.6	- -	- -	3 0.4

จากตารางที่ 9 แสดงว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.6 โดยมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี คือมากกว่า 3.00 คิดเป็นร้อยละ 57.4 นักเรียนร้อยละ 92.1 นับถือศาสนาพุทธ และนักเรียนส่วนใหญ่มีบิดามารดาเป็นบุคคลต้นแบบทางด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมา คือ ครู/อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 42.5

นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากครอบครัว ได้แก่ บิดา / มารดา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.9 และรองลงมาคือ จากโรงเรียนและครู คิดเป็นร้อยละ 53.9

เมื่อพิจารณาโดยแยกตามสังกัด พบว่า นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีครูเป็นบุคคลต้นแบบมากกว่าบิดา - มารดา โดยคิดเป็นร้อยละ 43.6 ต่อ 37.5 และ 68.8 ต่อ 65.6 ตามลำดับ และนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ จากทางโรงเรียนมากกว่าที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 88.4 ต่อ 75 และนักเรียนของโรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและสังกัดสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษารัฐบาลตอบว่าได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากที่บ้านเท่ากับที่ได้รับจากทางโรงเรียน

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหาร.

1.2.1 ข้อมูลด้านนโยบายและแผน

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านนโยบายและแผน

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	ส.ป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน ร้อยละ n = 121	จำนวน ร้อยละ n = 106	จำนวน ร้อยละ n = 11	จำนวน ร้อยละ n = 5	
					N = 243
1. นโยบายการบริหารงาน					
บริหารงานตามนโยบายของ	42	95	9	3	149
กระทรวงศึกษาธิการ	34.7	89.6	81.8	60.0	61.3
บริหารงานตามนโยบายของต้นสังกัด	100	57	9	4	170
	82.6	53.8	81.8	80.0	69.9
บริหารงานตามนโยบายของ	75	65	5	3	148
ผู้บริหารโรงเรียน	61.9	61.6	45.5	60.0	60.9
บริหารงานตามนโยบายของ	60	40	9	2	111
คณะกรรมการบริหารโรงเรียน	49.6	37.7	81.8	40.0	45.7
อื่นๆ	4	4	-	-	8
	3.3	2.8	-	-	3.3
ได้แก่ ความต้องการของชุมชน	2	-	-	-	2
หลักความเป็นจริงพื้นฐานของ ร.ร.	2	-	-	-	2
ตามความคิดของตนเอง	1	-	-	-	1
ฝ่ายการศึกษาฯ	-	1	-	-	1
ตามความคิดของผู้ปกครองและครู(2)	1	1	-	-	2
2. โรงเรียนมีนโยบายที่เน้นเพื่อการปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนหรือไม่					
มี ถ้ามี เป็นนโยบายของใคร	121	106	11	5	243
	100	100	100	100	100
นโยบายของกระทรวงหรือต้นสังกัด	69	53	4	3	129
	57.0	50.0	36.4	60	53.1

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม. ทบวง+สวท.		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
นโยบายของผู้บริหารโรงเรียน	47	87	8	3	145
	38.8	82.1	72.7	60.0	59.7
นโยบายของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน	47	42	7	2	98
	38.8	39.6	63.6	40.0	40.3
อื่นๆ	12	17	-	-	29
	9.9	16.0	-	-	11.9
ได้แก่ คณะครู/บุคลากรทุกคน	5	8	-	-	13
ผู้ปกครอง	2	2	-	-	4
พระ(2) ครู สลน.(2)	4	-	-	-	4
ฝ่ายปกครอง	-	1	-	-	1
ความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน	1	-	-	-	1
ไม่ระบุ	-	6	-	-	6
3. การจัดทำแผนการปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรม					
ไม่ได้จัดทำ	2	3	-	-	5
	1.9	2.8	-	-	2.1
จัดทำ	119	103	11	5	238
	98.3	97.2	100	100.0	97.9
ผู้ดำเนินการจัดทำแผนฯ คือ....	(n=119)	(n=103)	(n=11)	(n=5)	(N=734)
ผู้บริหาร	79	68	11	3	161
	65.3	64.2	100	60.0	21.9
ครูประจำชั้น	71	66	10	3	150
	58.7	62.3	90.9	60.0	20.4
หัวหน้าหมวดจรรยาศึกษา	72	61	9	3	145
	59.5	57.5	81.8	60.0	19.8

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม จำนวน ร้อยละ N = 243
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สวก.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
ครูผู้สอนจรรยาวิชา	75	26	5	3	109
	61.9	24.5	45.5	60.0	14.9
อื่นๆ	16	4	1	2	23
	13.2	3.8	9.1	40.0	9.5
ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายสงฆ์	5	-	-	-	5
ทุกคนในองค์กร	3	3	-	-	6
ผู้ปกครอง	3	-	-	-	3
กรรมการกลุ่ม สลน.	1	-	-	-	1
กรรมการโรงเรียน	1	-	-	-	1
ฝ่ายปกครอง/ฝ่ายกิจกรรม	2	-	-	-	2
ผู้ช่วยครูใหญ่	1	1	-	-	2
4. การจัดกิจกรรมการปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรม ดำเนินการโดยวิธีใด					
จัดเป็นแผนงาน / โครงการ	99	91	9	5	204
	81.8	85.8	81.8	100.0	83.9
บูรณาการในการเรียนการสอนทุกรายวิชา	96	88	11	5	200
	79.3	83.0	100.0	100.0	82.3
อบรมในช่วงเวลาพบครูที่ปรึกษา	60	46	7	3	116
	49.6	43.4	63.6	60.0	47.7
การมอบเกียรติบัตรแก่ผู้ประพฤติดี	58	76	6	4	144
	47.9	71.7	54.5	80.0	59.3
อื่นๆ	14	3	-	-	17
	11.6	2.8	-	-	6.9
ได้แก่ อบรม/ประกาศความดีทุกเช้า	3	2	-	-	5
สวดมนต์/ อบรมทุกวันศุกร์	8	-	-	-	8
นิมนต์พระมาสอนธรรมะ	3	1	-	-	2

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สข.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
5. การปลูกฝัง/พัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียนของท่าน เน้นการจัดเนื้อหาในลักษณะใด					
เป็นหลักสูตรเฉพาะ	18	8	-	-	26
	14.9	7.5	-	-	10.7
เป็นหัวข้อเสริมในหลักสูตรอื่นๆ	54	4	-	3	59
	44.6	3.7	-	60.0	24.3
เป็นกิจกรรมที่สอดแทรกระหว่าง การเรียนการสอน	91	61	11	5	168
	75.2	57.5	100.0	100.0	69.1
เป็นกิจกรรมเฉพาะเจาะจงมีขึ้นเพื่อ การปลูกฝังคุณธรรม	61	45	10	2	116
	50.4	42.5	18.2	40.0	47.7
6. การปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีการดำเนินการอย่างไร					
ต่อเนื่องทุกปี	103	91	11	5	210
	85.1	85.8	100	100.0	86.4
ไม่ต่อเนื่อง	6	-	-	-	6
	4.9	-	-	-	2.5
แล้วแต่โอกาสตามแต่สะดวก	8	15	-	-	23
	6.6	14.2	-	-	9.5
7. ท่านจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)					
มีสัญลักษณ์ทางศาสนาจัดไว้ในที่ที่ เห็นได้ง่าย เช่น พระพุทธรูป	106	61	8	2	177
	87.6	57.5	72.7	40.0	72.8
มีห้องประกอบศาสนพิธี เช่น ห้องจริยศึกษา ห้องละหมาด	71	45	7	3	126
	58.7	42.5	63.6	60.0	51.8
ติดคำขวัญ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย เกี่ยวกับคุณธรรมตามต้นไม้ อาคารเรียน	64	75	6	2	148
	52.9	70.8	54.5	40.0	60.9
อื่นๆ ได้แก่มีมุมจริยศึกษาในบริเวณ ร.ร.	8	2	2	-	12
	6.6	1.8	18.2	-	4.9

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
8. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อปลูกฝัง /ส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน					
ไม่พบปัญหา	49	60	6	5	120
	40.5	56.6	54.5	100	49.4
พบ	72	46	5	-	123
	59.5	43.4	45.5	-	50.6
ปัญหาที่พบ ได้แก่...	(n=72)	(n=46)	(n=5)	-	(N=123)
โรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด	50	3	3	-	113
	69.4	6.5	60.0	-	91.9
นโยบายที่กำหนดยากแก่การปฏิบัติ	11	-	-	-	11
	15.3	-	-	-	8.9
บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ	29	31	3	-	63
	40.3	67.4	60.0	-	51.2
อื่นๆ ได้แก่ทำได้ไม่ครบ 100%	14	15	1	-	30
	19.4	32.6	20.0	-	24.4

จากตารางที่ 10 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามนโยบายของต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 69.9 รองลงมาได้แก่การบริหารงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ 61.3 และทุกโรงเรียนมีนโยบายที่เน้นการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ คือร้อยละ 59.7 เป็นนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนร้อยละ 97.9 มีการจัดทำแผนการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน โดยผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการจัดทำร่วมกับคณะครู และส่วนใหญ่ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมโดยจัดเป็นแผนงานหรือโครงการ ที่ต่อเนื่องทุกปี คิดเป็นร้อยละ 86.4 แต่มีการเน้นการจัดเนื้อหาในการปลูกฝังในลักษณะที่เป็นกิจกรรมสอดแทรกระหว่างการเรียนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.1 นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมด้วย คิดเป็นร้อยละ 72.8 สำหรับปัญหาที่พบเกี่ยวกับการจัดโครงการหรือกิจกรรมคือ โรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 91.9 รองลงมาคือบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ คิดเป็นร้อยละ 51.2

1.2.2 ข้อมูลด้านบุคลากร

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านบุคลากร

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
1. ท่านมีโอกาสได้คัดเลือกบุคลากรหรือไม่					
ไม่มี	85	18	8	-	111
	70.2	16.9	72.7	-	45.7
มี	36	88	3	5	132
	29.8	83.1	27.3	100	54.3
ถ้ามี ท่านคัดเลือกอย่างไร	(n=36)	(n=88)	(n=3)	(n=5)	(N=132)
สอบข้อเขียน	-	8	-	-	8
	-	9.1	-	-	6.1
สอบสัมภาษณ์	36	88	3	5	132
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ตรวจสอบคุณภาพ	2	5	-	1	8
	0.5	5.7	-	20.0	6.1
ทดลองปฏิบัติงาน	23	52	-	-	76
	63.9	59.1	-	-	57.6
อื่นๆ ได้แก่ ดูจากความสามารถ	-	-	1	-	1
2. การเตรียมบุคลากรก่อนการปฏิบัติงาน					
ปฐมนิเทศ	79	46	8	4	137
	65.3	43.4	72.7	80.0	56.4
อบรมให้ความรู้ในเรื่องแนวทางการจัด	77	86	11	3	177
การศึกษาของโรงเรียน	63.6	81.1	100	60.0	72.8
ให้ฝึกปฏิบัติงาน	38	35	7	1	81
	31.4	33.0	63.6	20.0	33.3

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 121	จำนวน ร้อยละ n = 106	จำนวน ร้อยละ n = 11	จำนวน ร้อยละ n = 5	จำนวน ร้อยละ N = 243
อื่น ๆ	10 8.3	8 7.5	-	-	18 7.4
ได้แก่ ประชุมชี้แจง	5	5	-	-	-
ให้ไปอบรม/ศึกษาดูงาน	2	2	-	-	4
เข้าค่ายจริยธรรม	1	1	-	-	2
มีครูที่เลี้ยง	1	-	-	-	1
นิเทศการสอน	1	-	-	-	1
3. การคัดเลือกครูที่จะทำการสอนวิชาจริยศึกษา					
ไม่มีการคัดเลือก	12 9.9	11 10.4	2 18.2	1 20.0	26 10.7
มีการคัดเลือก โดย	109 90.0 (n=109)	95 89.6 (n=95)	9 81.8 (n=9)	4 80.0 (n=4)	217 89.3 (n=217)
เลือกตามประสบการณ์ของครู	63 57.8	72 75.8	8 88.9	4 100.0	147 67.7
เลือกตามความสนใจและความสมัครใจ	57 52.3	57 52.3	7 77.8	1 20.0	122 56.2
เลือกตามบุคลิกภาพ	28 25.7	46 48.4	3 33.3	3 60.0	80 36.9
อื่น ๆ	4 3.7	6 6.3	-	-	10 4.6
ได้แก่ มีพระช่วยสอน	2	2	-	-	4
ใช้ครูที่เข้าอบรมแล้ว	2	2	-	-	4
ให้ครูประจำชั้นอบรม	-	1	-	-	1
ครูอิสลามศึกษามีกรรมการอิสลามส่งมา	-	1	-	-	1

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สภก.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
4. การจัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม					
ใช้ความสมัครใจและความสนใจของครูเป็นหลัก	44	18	6	2	70
	36.4	16.9	54.5	40.0	28.8
พิจารณาจากคุณสมบัติ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของครูเป็นหลัก	83	72	8	5	168
	68.6	67.9	72.7	100.0	69.1
พิจารณาจากประสบการณ์ในการสอนเป็นหลัก	41	46	7	4	98
	33.9	43.4	63.6	80.0	40.3
อื่นๆ	5	4	1	-	10
	4.1	3.8	9.1	-	4.1
ได้แก่ แยกเด็กที่มีปัญหาออก	1	1	-	-	2
ครูประจำชั้นสอน	1	1	-	-	2
ให้พระสอน	2	-	-	-	2
เป็นหน้าที่ของครูทุกคน	-	-	1	-	1
แจ้งให้ทุกคนทราบเพื่อดูแลพิเศษ	-	1	-	-	1
การจัดครูไม่เน้นตามเด็กที่มีปัญหา	-	1	-	-	1
ไม่มีนักเรียนที่มีปัญหา	1	-	-	-	1
5. วิธีการพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียน					
การประชุมเชิงวิชาการ	60	58	6	3	127
	49.6	54.7	54.5	60.0	52.3
การสัมมนา	59	54	7	3	123
	48.8	50.9	63.6	60.0	50.6
ฝึกปฏิบัติ	36	50	4	3	93
	29.8	47.2	36.4	60.0	38.3
ทัศนศึกษา / ดูงาน	79	68	8	1	156
	65.3	64.2	72.7	20.0	64.2

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
เชิญวิทยากรมาให้ความรู้/ แนะนำ	49	65	10	3	127
	40.5	61.3	90.9	60.0	52.3
อื่นๆ	6	3	-	-	10
	4.9	6.1	-	-	4.1
ได้แก่ จัดเอกสาร/หนังสือให้อ่าน	-	2	-	-	2
ประชุมชี้แจง/ แทรกในการประชุม	3	1	-	-	4
ครูใหญ่ในเทศ	-	1	-	-	1
แล้วแต่สำนักการศึกษาจะจัด	1	-	*	-	1
บุคลากรมีคุณธรรมดีอยู่แล้ว	1	-	-	-	1
6. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับบุคลากร					
ไม่มีปัญหา	6	2	1	1	10
	4.9	1.9	9.1	20.0	4.1
	(n=115)	(n=104)	(n=10)	(n=4)	(N=233)
มีความประพฤติไม่เหมาะสม	60	10	5	-	75
	52.2	9.6	50.0	-	32.2
ขาดความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรม	49	32	4	1	86
	42.6	30.8	40.0	25	36.9
ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน	60	50	6	3	119
	52.2	48.1	60.0	75	51.1
ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	40	43	6	1	90
	34.2	41.3	60.0	25	38.6
ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์	30	25	7	-	62
	26.1	24.0	70.0	-	25.5
ลาออกบ่อย	6	10	3	-	19
	5.2	9.6	30.0	-	8.1

จากตารางที่ 11 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสที่จะคัดเลือกบุคลากรเอง คิดเป็นร้อยละ 54.3 โดยวิธีการที่ทุกโรงเรียนใช้ในการคัดเลือก คือการสัมภาษณ์ และมีการเตรียมบุคลากรก่อนการปฏิบัติงานโดยการอบรมให้ความรู้ในเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.8 รองลงมาได้แก่ การประชุมพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 56.4 และโรงเรียนส่วนใหญ่มีการคัดเลือกครูที่จะทำการสอนวิชาจริยศึกษา คิดเป็นร้อยละ 89.3 โดยคัดเลือกตามประสบการณ์ของครู คิดเป็นร้อยละ 67.7 ในด้านการจัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม โรงเรียนร้อยละ 69.1 จัดโดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการสอนเป็นหลักเช่นเดียวกัน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาคุณธรรมให้แก่บุคลากรโดยการทัศนศึกษา/ดูงาน คิดเป็นร้อยละ 64.2 รองลงมาได้แก่ การประชุมเชิงวิชาการ และการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้/แนะนำ คิดเป็นร้อยละ 52.3 เท่ากัน

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับบุคลากรคือ การขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาได้แก่ การขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และขาดความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 38.6 และ 36.9 ตามลำดับ

ตัวอย่างปัญหาที่พบเกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ จัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ(4 คน) มีงานใหม่ที่ดีกว่า(3 คน) ขาดจรรยาบรรณครู(3 คน) ไม่เอาใจใส่/ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม(3 คน) มาสาย(2 คน) ไม่พัฒนาตัวเอง(2 คน) ติดเหล้า บุหรี่ ดื่มสุราในเวลาราชการ (2 คน) สุขภาพไม่ดี(2 คน) ครูไม่พอ(2 คน) ไม่ส่งงานตามกำหนด(1 คน) ไม่เอาใจใส่นักเรียน(1 คน) ครูไม่เอาจริงเอาจ้าง ดีแต่แรกๆ (1 คน) บางคนไม่ยอมริเริ่มงานใหม่เพราะจะเป็นภาระงานเพิ่ม(1 คน) ไม่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน(1 คน) เลี่ยงงาน(1 คน) พุดพ้อเจ้อ(1 คน) ไม่รับผิดชอบคุมชั้นเรียน(1 คน) ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากมีทั้งนักเรียนพุทธและ อิสลาม เกรงจะกระทบใจกัน(1 คน) เปลี่ยนผู้บริหารบ่อย(1 คน) เล่นการพนัน(1 คน)

1.2.3 ข้อมูลด้านการสนับสนุน / ส่งเสริม / สร้างขวัญกำลังใจ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการสนับสนุน / ส่งเสริม และสร้างขวัญกำลังใจ

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สภก.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
1. วิธีการส่งเสริม / สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ					
จัดสรรงบประมาณให้	55	61	9	5	130
	45.5	57.5	81.8	100.0	53.5
ให้คำปรึกษา แนะนำ	87	91	11	4	193
	71.9	85.8	100	80.0	79.4
จัดห้องหรือสถานที่ที่เหมาะสมให้	62	61	8	4	135
	51.3	57.5	72.7	80.0	55.6
สนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้	81	79	11	-	171
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	66.9	74.5	100	-	70.4
ขอความร่วมมือจากคณะครูและนักเรียน	81	65	6	1	153
	66.9	61.3	54.5	20.0	62.9
ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียน	70	46	5	2	123
	57.9	43.4	45.5	40.0	50.6
จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้	80	76	4	5	165
	66.1	71.7	36.4	100.0	67.9
อื่นๆ	4	3	-	-	7
	3.3	2.8	-	-	2.9
ได้แก่ ให้คำยกย่องชมเชย	1	2	-	-	3
นิมนต์พระมาช่วยสอน	2	-	-	-	2
จัดหาวิทยากรให้	1	1	-	-	2

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สธภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
2. การให้บริการสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ					
จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดทำ	62	106	9	4	181
	51.3	100	81.8	80.0	74.5
มีฝ่ายสื่อของโรงเรียนบริการ	30	59	6	5	100
	24.8	47.2	54.5	100.0	41.1
จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้ครูเบิกไปจัดทำสื่อ	94	91	9	4	198
	77.7	85.8	81.8	80.0	81.5
ดำเนินการติดต่อกับหน่วยงาน	51	36	5	1	93
ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอยืม	42.1	33.9	45.5	20.0	38.3
อื่นๆ	3	5	2	-	10
	2.5	7.7	18.2	-	4.1
ได้แก่ พิจารณาตามความเหมาะสม	-	3	-	-	3
ให้เบิกได้ตามต้องการ	-	3	-	-	3
ติดต่อขอจากวัด	1	-	-	-	1
จัดหาให้ด้วยเงินส่วนตัว	1	-	-	-	1
ครูจัดทำเอง	1	-	-	-	1
ติดต่อหน่วยงานเพื่อศึกษาแหล่งเรียนรู้	-	-	1	-	1
3. วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน					
ให้ค่ายกย่อง ชมเชย และให้การยอมรับ	98	106	11	5	220
	80.9	100.0	100.0	100.0	90.5
ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	97	102	11	5	215
	80.2	96.2	100.0	100.0	88.5
ส่งเสริมให้เพิ่มความรู้โดยการศึกษาค้นคว้า /	91	98	11	5	205
ดูงาน/ สัมมนา	75.2	92.5	100.0	100.0	84.4

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
พิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรม	7	76	8	5	166
	71.7	71.7	72.7	100.0	68.3
ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	55	76	8	5	144
ในหน้าที่และชีวิตส่วนตัว	45.5	71.7	72.7	100.0	59.3
จัดงานสังสรรค์ เช่นงานปีใหม่	68	79	8	5	160
	56.2	74.5	72.7	100.0	65.8
อื่นๆ	5	4	-	-	9
	4.1	3.8	-	-	3.7
ได้แก่ ให้ความเป็นกันเอง	4	2	-	-	6
มีสวัสดิการ	-	1	-	-	1
จัดไปทัศนศึกษา	-	1	-	-	1
ทำเกียรติบัตรให้	1	-	-	-	1
4. โรงเรียนให้การเสริมแรงแก่นักเรียนที่ได้แสดงพฤติกรรมคุณธรรมที่เหมาะสมอย่างไรบ้าง					
การให้คำชมเชยส่วนบุคคล	81	65	10	5	161
	17.4	61.3	90.9	100.0	66.3
บันทึกลงในสมุดรายงานผลการเรียน	72	79	10	3	164
	59.5	74.5	90.9	60.0	67.5
การมอบเกียรติบัตร หรือรางวัล	87	91	9	5	192
	71.9	85.8	81.8	100.0	79.0
ชมเชยนักเรียนหน้าแถวเคารพธงชาติ	104	98	10	5	217
หรือในที่ประชุมรวม	85.9	92.5	90.9	100.0	89.3
อื่นๆ	3	2	-	-	5
	2.5	1.9	-	-	2.1
ได้แก่ หาทุนให้ / มีทุนให้	2	1	-	-	-
บันทึกในสมุดความดี	1	1	-	-	-

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	ส.ป.กท.ม.	ท.บว.ง.+ส.ร.ภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
5. ปัญหาการจัดบริการและสนับสนุน สื่อและวัสดุอุปกรณ์					
ไม่พบปัญหา	40	36	8	5	89
	33.1	33.9	72.7	100.0	36.6
พบปัญหา	81	70	3	-	154
	66.9	66.0	27.3	-	63.4
ปัญหาที่พบ ได้แก่	(n=81)	(n=70)	(n=3)	-	(N=154)
งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอ	58	40	3	-	101
	71.6	57.1	100.0	-	65.6
ไม่มีหน่วยงานใดเป็นต้นแบบในการ	17	25	3	-	45
จัดทำสื่อที่ต้องการหรือให้ยืม	20.9	35.7	100.0	-	18.5
ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะติดต่อขอยืมสื่อมาใช้	23	18	3	-	44
	28.4	25.7	100.0	-	18.1
อื่นๆ	5	3	-	-	8
	6.17	4.2	-	-	5.2
ได้แก่ ครูไม่สนใจใช้สื่อ	1	1	-	-	2
ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดมีสื่อ	1	-	-	-	1
ขาดบุคลากรที่ รับผิดชอบในการผลิตสื่อ	1	-	-	-	1
ไม่มีเวลาพอ	-	1	-	-	1

จากตารางที่ 12 แสดงว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ส่งเสริม /สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ร้อยละ 79.4 รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้ คิดเป็นร้อยละ 70.4 ในด้านการให้บริการสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมพบว่า ร้อยละ 81.5 มีการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้ครูเบิกไปจัดทำสื่อ ผู้บริหารส่วนใหญ่สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรโดยการให้คำยกย่อง ชมเชยและให้การยอมรับ คิดเป็นร้อยละ 90.5 รองลงมาคือ การให้

คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 88.5 และมีการให้แรงเสริมแก่ นักเรียนที่ได้ แสดงพฤติกรรมคุณธรรมที่เหมาะสมโดยการชมเชยนักเรียนหน้าแถวเคารพธงชาติหรือในที่ประชุมรวม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.3 รองลงมาคือการมอบเกียรติบัตร หรือรางวัล คิดเป็นร้อยละ 79

โรงเรียนร้อยละ 63.4 พบปัญหาในการจัดบริการและสนับสนุน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ โดยใน จำนวนนี้มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่มีจำกัดและไม่เพียงพอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.5

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลด้านการสนับสนุน / ส่งเสริมของทางโรงเรียน

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
1. วิธีการส่งเสริมหรือสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน					
จัดสรรงบประมาณให้	182	99	16	8	305
	78.1	45.4	76.2	80.0	63.3
ให้คำปรึกษา แนะนำ	200	111	18	5	334
	85.8	50.9	85.7	50.0	69.3
จัดห้องหรือสถานที่ที่เหมาะสมให้	91	131	11	7	240
	39.1	60.1	52.4	70.0	49.8
สนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้	180	148	15	1	344
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	77.3	67.9	71.4	10.0	71.4
ขอความร่วมมือจากคณะครูและ	204	180	16	7	407
นักเรียนในโรงเรียน	87.6	82.6	76.2	70.0	84.4
ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน	205	154	16	6	381
	87.9	70.6	76.2	60.0	79.0
จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้	79	107	13	5	204
	33.9	49.1	1.9	50.0	42.3
อื่นๆ	1	2	-	1	4
	0.4	0.9	-	10.0	0.8
ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้ประเมินผลเอง	1	-	-	-	1
ให้ครูและนักเรียนเข้าอบรมคุณธรรม	-	1	-	-	1
นิมนต์พระมาสอนพุทธศาสนาทั้งปี	-	1	-	-	1
ผู้บริหารร่วมกิจกรรมด้วย	-	-	-	1	1

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
2. วิธีการที่โรงเรียนยกย่องให้กำลังใจแก่ครูผู้ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี					
การให้คำชมเชยส่วนบุคคล	58	68	5	5	136
	24.9	31.2	23.8	50.0	28.2
การชมเชยในที่ประชุม	114	126	10	4	254
	48.9	57.8	47.6	40.0	52.7
การมอบเกียรติบัตร หรือรางวัล	56	57	15	4	132
	24.0	26.2	71.4	40.0	27.4
อื่นๆ	11	19	1	2	33
	4.7	8.7	4.7	20.0	6.8
ได้แก่ ให้ความดีความชอบ/ขึ้นเงินเดือน	5	13	-	1	19
ไม่มี/ยังไม่มีให้เห็นชัดเจน	5	4	-	1	10
บันทึกความดี/มอบรางวัลประจำปี	1	2	-	-	3
เสนอชื่อผู้เป็นตัวอย่างต่อกลุ่ม ร.ร.	-	-	1	-	1
3. วิธีการที่โรงเรียนยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี					
การให้คำชมเชยส่วนบุคคล	163	139	15	7	324
	70.10	63.76	71.42	70.0	67.2
การชมเชยในที่ประชุม	198	179	16	8	401
	84.97	82.1	76.19	80.0	83.2
การมอบเกียรติบัตร หรือรางวัล	130	202	19	10	361
	55.8	92.7	90.5	100.0	74.9
บันทึกลงในสมุดรายงานผลการเรียน	107	123	13	8	251
	45.9	56.4	61.9	80.0	52.1
อื่นๆ ได้แก่ บันทึกลงในสารสัมพันธ์ของ ร.ร.	-	-	1	-	1
	-	-	4.7	-	0.2

จากตารางที่ 13 แสดงว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ การขอความร่วมมือจากคณะครูและนักเรียนในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.4 รองลงมาคือการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 79

วิธีการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ในการยกย่องให้กำลังใจแก่ครูผู้ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี และนักเรียนผู้ประพฤติดี คือ การชมเชยในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 52.7 และ ร้อยละ 83.2 ตามลำดับ

1.2.4 ข้อมูลด้านการนิเทศและติดตามประเมินผล

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านการนิเทศและติดตามประเมินผล

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สวก.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 121	จำนวน ร้อยละ n = 106	จำนวน ร้อยละ n = 11	จำนวน ร้อยละ n = 5	จำนวน ร้อยละ N = 243
1. รูปแบบการนิเทศการสอน					
นิเทศภายในจากผู้บริหาร	98 80.9	83 78.3	10 90.9	2 40.0	193 79.4
นิเทศภายในจากผู้ที่ได้รับมอบหมาย	77 63.6	84 79.2	10 90.9	4 80.0	175 72.0
นิเทศภายในจากผู้เชี่ยวชาญของโรงเรียน	34 28.1	9 8.5	4 36.4	1 20.0	48 19.7
พัฒนาตัวครูให้สามารถนิเทศตัวเอง	53 43.8	18 16.9	8 72.7	2 40.0	81 33.3
อื่นๆ	5 4.1	7 6.6	-	-	12 4.9
ได้แก่ ให้นิเทศกันเอง / เพื่อนช่วยเพื่อน	1	2	-	1	4
จัดเอกสาร / หนังสือให้	2	2	-	-	4
แต่งตั้งกรรมการนิเทศ	1	1	-	-	2
นิเทศแบบคู่สัญญา	1	-	-	-	1
นิเทศแบบกัลยาณมิตร	-	1	-	-	1
นิเทศโดยครูสังฆมณฑล	-	1	-	-	1
2. กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายใน					
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	70 57.9	61 57.5	8 72.7	4 80.0	143 58.8
การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	71 58.7	72 67.9	9 81.8	3 60.0	155 63.8

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	ส.ป.กท.	ท.บว.+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
การพบปะสนทนาทางวิชาการ	53	43	8	2	106
	43.8	40.6	72.7	40.0	43.6
การอบรมสัมมนา	62	61	10	4	137
	51.3	57.5	90.9	80.0	56.4
การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน	67	76	6	5	154
	55.4	71.7	54.5	100.0	63.4
การเยี่ยมชั้นเรียน / สังเกตการสอน	102	91	10	2	205
	84.3	85.8	90.9	40.0	84.4
อื่นๆ	2	4	-	-	6
ได้แก่ ให้สังเกตการสอนของครู	1.9	3.8	-	-	2.5
ที่เป็นแบบอย่างที่ดี	2	2	-	-	4
ให้ความรู้โดยครูที่ไปอบรมมา	-	1	-	-	1
สถิติการสอน	-	1	-	-	1
3. ปัญหาที่พบในการนิเทศการสอน					
ไม่มีปัญหา	8	5	1	1	15
	6.6	4.7	9.1	20.0	6.2
	(n=113)	(n=101)	(n=10)	(n=4)	(n=228)
ไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการนิเทศ	70	56	8	3	137
	61.9	55.4	80.0	75.0	60.1
ไม่มีบุคลากรเพียงพอในการทำหน้าที่	49	50	7	2	108
นิเทศการสอน	43.4	49.5	70.0	50.0	47.4
ไม่มีบุคลากรที่เหมาะสมในการทำหน้าที่	17	18	4	1	40
นิเทศการสอน	15.0	17.8	40.0	25.0	17.5
บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศ	9	8	3	-	20
	7.9	7.9	30.0	-	8.8

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ	23	10	2	1	36
ตามคำแนะนำของผู้นิเทศ	20.4	9.9	20.0	25	15.8
อื่นๆ	8	7	-	-	15
	7.1	6.9	-	-	6.6
ได้แก่ ผู้นิเทศขาดความรู้/เทคนิค	3	1	-	-	6
ครูตื่นเต้น กังวล ไม่เป็นธรรมชาติ	1	4	-	-	5
ผู้รับนิเทศไม่ปรับปรุงตนเอง	1	2	-	-	3
ผู้บริหารมีงานด่วน/ไม่ได้นิเทศตามนัด	1	-	-	-	2
ผู้นิเทศไม่ได้รับการยอมรับ	1	-	-	-	1
มีเป้าหมายไม่ตรงกัน	1	-	-	-	1
4. โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังหรือส่งเสริมคุณธรรมแต่ละงาน หรือไม่					
ไม่มี	2	3	1	-	6
	1.7	2.8	9.1	-	2.5
มีบางงาน	36	25	5	2	68
	29.8	23.6	45.5	40.0	27.9
มีครบทุกงาน	76	78	5	3	162
	62.8	73.5	45.5	60.0	66.7
อื่นๆ	7	1	-	-	8
	5.8	0.9	-	-	3.3
ได้แก่ มักมีกิจกรรมอื่นมาแทรก	3	1	-	-	4
ครูไม่จัดทำตามที่ขอความร่วมมือ	2	-	-	-	2
ขึ้นอยู่กับว่าเป็นโครงการหลักหรือไม่	1	-	-	-	1
เป็นวิชากิจกรรมที่อยู่ในหลักสูตร	-	-	-	1	1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
5. วิธีการประเมินผลหรือติดตามผลในการดำเนินงานปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณธรรม					
ใช้แบบสอบถาม	72	58	7	4	141
	59.5	54.7	63.6	80.0	58.0
ใช้การสังเกตขณะดำเนินงาน	104	91	10	5	210
	85.9	85.8	90.9	100.0	86.4
ใช้การสัมภาษณ์หรือสอบถาม	53	65	9	2	129
ระหว่างทำกิจกรรม	43.8	61.3	81.8	40.0	53.1
ใช้การสัมภาษณ์หรือสอบถาม	64	61	9	3	137
หลังจากผ่านการทำกิจกรรม	52.8	57.5	81.8	60.0	56.4
สำรวจจากผู้ใกล้ชิดภายหลังการ	38	46	8	-	92
ดำเนินงาน	31.4	43.4	72.7	-	37.9
อื่นๆ (ได้แก่การประชุมสรุปงาน)	1	1	-	1	3
	0.8	0.9	-	20.0	1.2
6. ปัญหาในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรม					
ไม่พบปัญหา	19	21	3	1	44
	15.7	19.8	27.3	20.0	18.1
พบปัญหา	102	85	8	4	199
	84.3	80.2	72.7	80.0	81.9
ปัญหาที่พบ ได้แก่	(n=102)	(n=85)	(n=8)	(n=4)	(N=199)
การติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่	68	63	8	4	148
	56.2	80.0	100.0	100.0	74.4
โรงเรียนขาดการวางแผนในเรื่อง	34	25	-	3	62
การติดตามและประเมินผล	28.1	9.4	-	75.0	31.2
ไม่มีเวลาในการติดตามผล	28	18	2	1	49
	23.1	21.2	25.0	25.0	24.6

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สปกทม. ทบวง+สรภ.		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
ขาดบุคลากรในการติดตามและประเมินผล	36	43	4	1	84
	29.8	50.6	50.0	25.0	42.2
อื่นๆ	8	4	-	-	12
	7.8	4.7	-	-	6.0
ได้แก่ ขาดความต่อเนื่องในการติดตาม	3	2	-	-	5
ขาดกำลังเพราะบุคลากรมีภาระงานมาก	2	-	-	-	2
ผู้ทำแบบสอบถามไม่อ่านให้เข้าใจก่อนตอบ	-	1	-	-	1
เครื่องมือที่ใช้ไม่เที่ยง	-	1	-	-	1
ประเมินไม่ตรงสภาพจริง	1	-	-	-	1
ได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามน้อย	1	-	-	-	1
นักเรียนไม่ได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว	1	-	-	-	1

จากตารางที่ 14 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนิเทศการสอนโดยผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 79.4 และกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในส่วนใหญ่คือการเยี่ยมชั้นเรียน สังกัดการสอน คิดเป็นร้อยละ 84.4 ส่วนปัญหาที่พบในการนิเทศการสอนส่วนใหญ่คือ ผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 60.1

ในด้านการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝัง หรือส่งเสริมคุณธรรมพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามประเมินผลครบทุกงาน คิดเป็นร้อยละ 66.7 โดยวิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่คือการสังเกตขณะดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 86.4

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนร้อยละ 81.9 พบปัญหาในการดำเนินงาน และปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 74.4 โดยร้อยละ 42.2 ขาดบุคลากรในการติดตามและประเมินผล และร้อยละ 31.2 ขาดการวางแผนในการติดตามผล

1.2.5 ข้อมูลด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	ลช.	ส.ป.กท. ทบวง+สรภ.	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
1. วิธีติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง					
ประชุมพิเศษ	55	65	8	4	132
	45.5	61.3	72.7	80.0	54.3
มีบริการโทรศัพท์ถามตอบ	19	25	3	2	49
	15.7	23.6	18.2	40.0	20.2
จัดประชุม / สัมมนาผู้ปกครอง	100	61	10	5	176
	82.6	57.5	90.9	100.0	72.4
ทำหนังสือเชิญมาพบเป็นรายบุคคล	66	61	5	4	136
	54.5	57.5	45.5	80.0	55.9
เสียงตามสาย	14	21	2	2	39
	11.6	19.8	18.2	40.0	16.0
จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน	55	50	6	4	15
	45.5	47.2	54.5	80.0	6.2
จดหมายข่าว / จุลสาร / วารสารเผยแพร่	62	72	10	5	149
	51.3	67.9	90.9	100.0	61.3
พบปะพูดคุยขณะมาส่ง / รับ	58	79	4	3	144
	47.9	74.5	36.4	60.0	59.3
อื่นๆ	5	5	1	-	11
	4.1	4.7	9.1	-	4.5
ได้แก่ มีผู้ปกครองเป็นกรรมการ	3	2	-	-	5
สื่อสารผ่านสมุดจดการบ้าน	1	1	1	-	3
มีโครงการสื่อรักจากครูถึงผู้ปกครอง	1	1	-	-	2
เชิญผู้ปกครองร่วมประชุมในวาระสำคัญ	-	1	-	-	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สภก.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง / หน่วยงานในชุมชน โดยเฉพาะในการปลูกฝังคุณธรรม					
เป็นวิทยากรรับเชิญ	38	36	6	3	83
	31.4	33.9	54.5	60.0	34.2
ช่วยเหลือในกิจกรรมที่โรงเรียนจัด	98	86	10	4	198
	80.9	81.1	90.9	80.0	81.5
สอดส่อง / รายงานความประพฤตินักเรียน	85	83	10	3	181
	70.2	78.3	90.9	60.0	74.5
เข้าร่วมในชมรม / สมาคมผู้ปกครอง	55	32	10	5	102
	45.5	30.2	90.9	100.0	41.9
อื่นๆ	8	1	-	-	9
	6.6	0.9	-	-	3.7
ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ว่าง	5	-	-	-	5
ผู้ปกครองเป็นกรรมการเครือข่าย	2	-	-	-	2
ผู้ปกครองร่วมวางแผนและร่วมกิจกรรม	1	1	-	-	1
3. หน่วยงานที่โรงเรียนประสานงานหรือขอความร่วมมือในการทำกิจกรรม					
หน่วยงานของรัฐ	80	76	9	4	169
	66.1	71.7	81.8	80.0	69.6
หน่วยงานของเอกชน	52	68	5	3	128
	42.9	64.2	45.5	60.0	52.7
อื่นๆ	22	14	4	-	40
	18.2	13.2	36.4	-	16.5

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สจร.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 121	n = 106	n = 11	n = 5	N = 243
4. ปัญหาที่พบในการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน					
ไม่มีปัญหา	2	2	-	1	5
	1.7	1.9	-	20.0	2.1
พบปัญหา	119	104	11	4	238
	98.3	98.1	100	80.0	97.9
ปัญหาที่พบ ได้แก่	(n=119)	(n=104)	(n=11)	(n=4)	(N=238)
แนวทางในการประสานงานไม่ชัดเจน	19	25	1	1	46
	15.9	24.0	9.1	25.0	19.3
การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	36	50	2	1	89
	30.3	48.1	18.2	25.0	37.4
บุคลากรไม่ทราบวิธีการประสานงาน	10	14	1	1	26
	8.4	13.5	9.1	25.0	10.9
ผู้ปกครองมีภารกิจที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้	98	91	10	4	203
	82.4	87.5	90.1	80.0	85.3
ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ	28	21	5	1	55
	23.5	20.2	45.6	20.0	23.1
อื่นๆ	1	1	1	-	3
	0.8	0.9	9.1	-	1.2
ได้แก่ ผู้ปกครองถือเป็นหน้าที่ของ ร.ร.	1	1	-	-	2
ผู้ปกครองเด็กโตให้ความร่วมมือน้อย	-	-	1	-	1

จากตารางที่ 15 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การจัดประชุม / สัมมนา ในการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมาได้แก่ การใช้จดหมายหรือจุลสารของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.3 และผู้ปกครองหรือชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียน โดยให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.5 ส่วนหน่วยงานที่โรงเรียน

ประสานงานด้วยหรือขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมมากที่สุดคือ หน่วยงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 69.6 ในด้านปัญหาที่พบในการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนคือ ผู้ปกครองมีภารกิจที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ คิดเป็นร้อยละ 83.5

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรม

1.3.1 ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรม

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สวก.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	จำนวน ร้อยละ N = 482
1. หลักเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน					
ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน	28 12.0	17 7.8	2 9.5	1 10.0	48 9.9
กิจกรรมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งกาย วาจา ใจ	187 80.3	147 67.4	16 76.2	6 60.0	356 73.9
ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	204 87.6	135 61.9	12 57.1	7 70.0	358 74.3
จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	202 86.7	138 63.3	19 90.5	4 40.0	363 75.3
จัดกิจกรรมหลากหลายโดยเน้นทักษะ กระบวนการ	138 59.2	68 31.2	17 80.9	7 70.0	230 47.7
จัดกิจกรรมที่ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และวิธีการแก้ปัญหา	97 41.6	91 41.7	15 71.4	3 30.0	206 72.7
เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาและการ รู้คิดอย่างมีเหตุผล	186 79.8	143 65.6	16 76.2	6 60.0	351 72.8
จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมไทย	151 64.8	88 40.4	15 71.4	7 70.0	261 54.1
อื่นๆ	11 4.7	7 3.2	1 4.8	1 10.0	20 4.1
กิจกรรมที่เด็กชอบและมีความสุข	5	4	-	-	9
นำความรู้และทักษะไปใช้ได้จริง	2	2	-	1	4

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
ฝึกให้นักเรียนคิดเองโดยครูแนะทางให้	2	1	-	-	3
ใช้หลักโยนิโสมนสิการ	1	-	-	-	1
เน้นให้นักเรียนปฏิบัติแต่ไม่มีกฎตายตัว	1	-	-	-	1
3. จากประสบการณ์ในการสอน วิธีการสอนใดที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนได้ดีที่สุด					
การสอนแบบบรรยาย	4	-	4	1	9
	1.7	-	19.0	10	90.0
การสอนแบบสาธิต	42	43	5	2	92
	18.0	19.7	23.8	20	19.1
การสอนแบบศูนย์การเรียน	2	28	3	-	33
	0.9	12.8	14.3	-	6.8
การสอนแบบสถานการณ์จำลอง	35	27	4	3	69
	15.0	2.4	19.0	30	14.3
การแสดงบทบาทสมมติ	57	63	7	5	132
	24.5	28.9	33.3	50	54.3
การสอนแบบสืบสวนสอบสวน	10	13	3	-	26
	4.3	5.9	14.3	-	5.4
การสอนแบบอภิปราย	33	22	4	3	62
	14.2	10.1	19.0	30	12.9
การสอนแบบแบ่งกลุ่มปฏิบัติ	91	99	12	3	205
	39.1	45.4	57.1	30	42.5
การสอนแบบค้นคว้าจากเอกสาร และรายงาน	9	32	3	1	45
	3.9	14.7	14.3	10	9.3
การสอนแบบศึกษานอกสถานที่	78	57	8	2	145
	33.5	26.1	38.1	20	30
การเชิญวิทยากรภายนอก	19	25	6	2	52
	8.2	11.5	28.6	20	10.8

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	
การสอนแบบแก้ปัญหา	32 13.7	29 13.3	7 33.3	3 30.0	71 14.7
การใช้นิทาน	82 35.2	60 27.5	13 61.9	6 60.0	161 33.4
เพลง	53 22.7	46 21.1	8 38.1	3 14.3	110 22.8
เกม	19 8.2	28 12.8	3 14.3	1 10.0	51 10.6
อื่นๆ	4 1.7	5 2.3	3 14.3	2 20.0	14 2.9
ได้แก่ การใช้กรณีตัวอย่าง	4	3	2	1	10
ให้ปฏิบัติจริง	-	2	1	-	3
บันทึกในสมุดความดี	-	-	-	1	1
3. การเสริมแรงแก่นักเรียนที่ได้แสดงพฤติกรรมคุณธรรมด้านต่างๆที่เหมาะสม					
การให้คำชมเชยส่วนบุคคล	121 51.9	109 50.0	19 90.5	9 90.0	258 53.5
บันทึกลงในสมุดรายงานผลการเรียน	61 26.2	130 59.6	16 76.2	6 60.0	213 44.2
การมอบเกียรติบัตร หรือรางวัล	58 24.8	130 59.6	16 76.2	7 70.0	211 43.8
ชมเชยนักเรียนหน้าแถวเคารพธงชาติ	112	152	18	7	289
หรือ ในที่ประชุมรวม	48.1	69.7	85.7	70.0	59.9
อื่นๆ	1 0.42	14 6.4	2 9.5	3 30.0	20 4.1
ได้แก่ บันทึกในสมุดความดี	-	10	-	-	10
ให้แต้ม/ดาว/รางวัล/ขนม/เครื่องเขียน	1	3	1	2	7

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม จำนวน ร้อยละ n = 482
	กทม.	สข.	สป.กทม.	ทบวง+สภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
ชมเชยหน้าชั้น / หรือในชั่วโมงโฮมรูม	-	1	-	1	2
แม้เวลาจะผ่านไปหากพบกันก็จะชมเสมอๆ	-	-	1	-	1
4. วิธีการเสริมแรงที่ได้ผลดีที่สุด					
การให้คำชมเชยส่วนบุคคล	31	22	10	3	66
	13.3	10.1	47.6	30.0	13.7
บันทึกลงในสมุดรายงานผลการเรียน	36	65	5	2	108
	15.5	29.8	23.8	20.0	22.4
การมอบเกียรติบัตร หรือรางวัล	81	131	12	7	231
	34.8	60.1	57.1	70.0	47.9
ชมเชยนักเรียนหน้าแถวเคารพธงชาติ	131	109	15	4	259
หรือ ในที่ประชุมรวม	56.2	50.0	71.4	40.0	53.7
อื่นๆ	-	3	2	1	6
	-	1.4	9.5	10.0	1.2
ได้แก่ ชมเชยต่อหน้าเพื่อนๆ	-	2	2	-	4
ให้รางวัลที่เป็นรูปธรรม	-	1	-	1	2
5. สื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด					
ชุดสื่อสำเร็จรูป	22	2	1	1	26
	9.4	0.9	4.8	10.0	5.4
หนังสือส่งเสริมการอ่าน	35	29	3	1	68
	15.0	13.3	14.3	10.0	14.1
ของจริง	128	104	12	2	246
	54.9	47.7	57.1	20.0	51.0
ของจำลอง	23	31	6	-	60
	9.9	14.2	28.6	-	12.4
รูปภาพประกอบบทเรียน	54	41	1	3	99
	23.2	18.8	4.8	30.0	20.5

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
บันเทิง	19	8	12	-	39
	8.2	3.7	57.1	-	8.1
นิทาน	125	78	11	5	219
	53.6	35.8	52.4	100.0	45.4
เพลง	52	61	8	2	123
	22.3	27.9	38.1	20.0	25.5
เกม	45	50	8	2	105
	19.3	22.9	38.1	20.0	21.8
วิทยุ	15	17	3	-	35
	6.4	7.8	14.3	-	7.3
โทรทัศน์	34	43	5	2	84
	14.6	19.7	23.8	20.0	17.4
วีดิทัศน์	49	31	3	5	88
	21.0	14.2	14.3	100.0	18.3
แถบบันทึกเสียง	11	21	2	-	34
	4.7	9.6	9.5	-	7.1
เครื่องฉายข้ามศีรษะ	7	16	-	0	24
	3.0	7.3	-	0	4.9
สไลด์พร้อมเครื่องฉาย	3	12	-	1	16
	1.3	5.5	-	10.0	3.3
ภาพนิ่งกระดาษ (ภาพซั๊ก)	7	9	-	-	16
	3.0	4.1	-	-	3.3
หุ่น	6	22	2	-	30
	2.6	10.1	9.5	-	6.2
อื่นๆ	6	11	-	1	18
	2.6	5.0	-	10.0	3.7

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
ได้แก่ ใช้สถานการณ์จริง//ข่าว	6	7	-	1	14
ใช้คอมพิวเตอร์/โปรแกรมสำเร็จรูป	-	3	-	-	3
6. การใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมทุกครั้ง	35	43	2	2	82
	15.0	19.7	9.5	20.0	17.0
ใช้เฉพาะบางกิจกรรมที่ยากแก่การเข้าใจ	87	96	9	6	198
	37.3	44.0	42.9	60.0	41.1
ใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่	149	123	13	3	288
	63.9	56.4	61.9	30.0	59.8
อื่นๆ	3	5	-	1	9
	1.3	2.29	-	10.0	1.9
ตามความเหมาะสมกับเวลา/โอกาส	1	3	-	-	4
ใช้ให้ตรงกับเนื้อหา/แผนการสอน	2	1	-	-	3
ใช้เวลาขึ้นบทใหม่	-	1	-	-	1
7. ปัญหาที่พบในการเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
ไม่พบปัญหา	22	64	1	2	89
	9.4	29.3	4.7	20.0	18.5
พบปัญหา	211	154	20	8	393
	90.6	70.6	95.2	80.0	81.5
ปัญหาที่พบ ได้แก่	(n=211)	(n=154)	(n=20)	(n=8)	(N=393)
ไม่สามารถจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์	198	123	20	5	346
ได้ครบทุกกิจกรรม	93.8	79.9	100.0	62.5	88.0
ขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิค	108	38	18	1	165
การสร้างและผลิตสื่อ	51.2	24.7	90.0	12.5	41.9
ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ	76	37	8	2	123
	36.0	24.0	40.0	25.0	31.3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	จำนวน ร้อยละ N = 482
ขาดการสนับสนุนด้านการผลิต จัดซื้อ	60	60	14	3	137
จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์	28.4	38.9	70.0	37.5	34.9
เวลาในการจัดเตรียมหรือผลิตสื่อและ	142	67	15	6	230
วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ	60.9	43.5	75.0	75.0	58.5
สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่สภาพไม่สมบูรณ์	53	47	10	-	110
	22.7	30.5	50.0	-	27.9
สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาไม่ตรงกับ	69	35	5	-	109
ความต้องการ	32.7	22.7	25.0	-	27.7
อื่นๆ ได้แก่ การจัดเก็บไม่เป็นระบบ	2	2	1	-	5
ทำให้ยากต่อการนำมาใช้	0.9	0.9	4.7	-	1.3
8. ปัญหาในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
ไม่พบปัญหา	24	44	1	2	71
	10.3	20.2	4.8	20.0	14.7
พบปัญหา	209	174	20	8	411
	89.7	79.8	95.2	80.0	85.3
ปัญหาที่พบ ได้แก่	(n=209)	(n=174)	(n=20)	(n=8)	(N=411)
ขาดทักษะในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์	63	48	7	2	120
	30.1	27.6	35.0	25.0	29.2
สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ	109	87	10	4	210
	52.2	50.0	50	50.0	51.1
ไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการ	173	152	15	7	347
จัดกิจกรรมได้ครบทุกกิจกรรม	82.8	87.4	75	87.5	84.4
สื่อและวัสดุอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับ	40	36	6	2	84
กิจกรรมการเรียนการสอน	19.1	20.7	30.0	25.0	20.4
อื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนสอนแบบแยกวิชา	-	-	-	1	1
ถ้าใช้สื่ออาจไม่ทันเวลา	-	-	-	12.5	0.2

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ครูส่วนใหญ่เลือกกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดหลักให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง คิดเป็นร้อยละ 75.3 รองลงมา คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คิดเป็นร้อยละ 74.3 สำหรับวิธีการสอนที่ครูเห็นว่าสามารถปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนได้ดีที่สุดคือ การสอนแบบบทบาทสมมติ คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมา คือ การสอนแบบแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงาน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ครูส่วนใหญ่ให้การเสริมแรงแก่นักเรียนที่ได้แสดงพฤติกรรมคุณธรรมที่เหมาะสมโดยการชมเชยนักเรียนหน้าแถวเคารพธงชาติหรือในที่ประชุมรวม คิดเป็นร้อยละ 59.9 และครูส่วนใหญ่ คือร้อยละ 53.7 มีความเห็นว่าเป็นการเสริมแรงที่ได้ผลดีที่สุดด้วย

สื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุดคือ สื่อประเภทของจริง คิดเป็นร้อยละ 51 รองลงมาคือการใช้นิทาน คิดเป็นร้อยละ 45.4 และครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 59.8 ใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่ โดยครูร้อยละ 41.1 ตอบว่าใช้เฉพาะกิจกรรมที่ยากแก่การเข้าใจ

สำหรับปัญหาในการเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูร้อยละ 81.5 พบปัญหาในการจัดเตรียม และปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่สามารถจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 88 และอีกร้อยละ 58.5 ไม่มีเวลาในการจัดเตรียมหรือผลิตสื่อ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 85.3 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอนได้ครบทุกกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 84.4 รองลงมาคือ สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 51.1

1.3.2 ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม. ทบวง+สรภ.	รวม	
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	
1. ลักษณะการดำเนินการจัดกิจกรรมปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณธรรมให้นักเรียน					
จัดเป็นแผนงาน โครงการ	81 34.8	93 42.6	17 80.9	6 60.0	197 40.9
บูรณาการในการเรียนการสอนทุกรายวิชา	103 44.2	174 79.8	20 95.2	9 90.0	306 63.5
อบรมในช่วงเวลาพบครูที่ปรึกษา	62 26.6	65 29.8	14 66.6	4 40.0	145 30.1
การมอบเกียรติบัตรแก่ผู้ประพฤติดี	73 31.3	129 59.2	20 95.2	5 50.0	227 47.1
อื่นๆ	15 6.4	12 5.5	1 4.7	-	28 5.8
ได้แก่ มีชั่วโมงอบรม	15	11	-	-	26
ใช้สถานการณ์จริงพูดคุยกัน	-	1	-	-	1
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเน้นการปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียน					
การจัดนิทรรศการ หรือป้ายนิเทศเนื่องใน วันสำคัญต่างๆ	218 93.6	203 97.7	21 100.0	7 70.0	449 93.1
การจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ ใน วันสำคัญ เช่น วันแม่	203 87.1	197 90.4	21 100.0	10 100.0	431 89.4
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	86 36.9	109 50.0	17 80.9	7 70.0	219 45.4
การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่	104 44.6	130 50.6	16 76.2	6 60.0	256 53.1
การจัดเข้าค่ายเพื่อปฏิบัติธรรม	139 59.7	151 69.3	16 76.2	10 100.0	316 65.6

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
การจัดประกวดต่างๆ เช่น ประกวด	146	171	18	7	342
มารยาท ประกวดคำขวัญ	62.7	78.4	85.7	70.0	70.9
อื่นๆ	1	2	1	1	5
	0.4	0.9	4.7	10.0	1.0
ได้แก่ การแสดงต่างๆ เช่น โขน ละคร	-	-	-	1	1
นำนักเรียนบวชภาคฤดูร้อนทั้งชาย หญิง	1	1	-	-	2
จัดให้มีการอบรม	-	1	1	-	2
3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมดีที่สุด					
การจัดนิทรรศการ หรือป้ายนิเทศ	48	58	8	-	114
เนื่องในวันสำคัญต่างๆ	20.6	26.6	38.1	-	23.7
การจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ	113	93	14	4	224
ในวันสำคัญ เช่น วันแม่	48.5	42.7	66.7	40.0	46.5
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	12	23	6	-	41
	5.5	10.6	28.6	-	8.5
การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่	84	64	10	1	159
	36.1	29.4	47.6	10.0	32.9
การจัดเข้าค่ายเพื่อปฏิบัติธรรม	135	131	14	7	287
	57.9	60.1	66.7	70.0	59.5
การจัดประกวดต่างๆ เช่น ประกวด	25	39	9	3	76
มารยาท ประกวดคำขวัญ	10.72	17.9	43.3	30.0	15.8
อื่นๆ	-	2	1	1	4
ได้แก่ การอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์	-	0.9	4.8	10.0	0.4
ที่เกิดขึ้นจริง	-	1	1	1	3
จัดให้นักเรียนเข้าอบรม	-	1	-	-	1

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	ชช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
ขาดสถานที่ในการจัดกิจกรรม	58	44	1	-	103
	29.9	20.2	10.0	-	33.7
ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร	17	5	2	1	25
	8.6	2.3	20.0	20.0	8.2
ขาดความร่วมมือจากเพื่อนครู	54	22	2	3	81
	27.8	10.1	20.0	60.0	26.4
ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง	62	34	1	2	99
	31.9	15.6	10.0	40.0	32.4
อื่นๆ	10	9	3	-	22
	5.2	4.1	30.0	-	7.2
ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอ	3	4	2	1	10
กิจกรรมมีมากเกินไป	3	-	-	-	3
ขาดบุคลากร	2	1	1	-	4
นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ	1	4	-	-	5
นักเรียนมีคุณธรรมเฉพาะในโรงเรียน	1	-	-	-	1

จากตารางที่ 17 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรม ให้แก่นักเรียนโดยบูรณาการในการเรียนการสอนทุกรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 63.5 กิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือการจัดนิทรรศการ หรือป้ายนิเทศเนื่องในวันสำคัญต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 93.1 ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมดีที่สุด คือ การเข้าค่ายเพื่อปฏิบัติธรรม คิดเป็นร้อยละ 59.5 บุคคลที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนส่วนใหญ่คือ คณะครูทุกท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.6

ครูร้อยละ 63.5 พบปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝัง / ส่งเสริมคุณธรรม คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาคือ ขาดงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 42.5

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรม.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเน้นการปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียนมีกิจกรรมได้บ้าง					
การจัดนิทรรศการ หรือป้ายนิเทศ	117	100	16	8	241
เนื่องในวันสำคัญต่างๆ	32.1	30.5	50.0	57.1	32.6
การจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ	183	164	25	9	381
ในวันสำคัญ เช่น วันแม่	50.1	50	78.1	64.3	51.6
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	56	48	14	6	124
	15.3	14.6	43.8	42.9	16.7
การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่	66	74	18	5	163
	18.1	22.6	56.3	35.7	22.0
การจัดเข้าค่ายเพื่อปฏิบัติธรรม	97	69	24	7	197
	26.6	21.0	75.0	50.0	26.7
การจัดประกวดต่างๆ เช่น ประกวด	92	79	21	6	198
มารยาท ประกวดคำขวัญ	25.2	24.1	65.6	42.9	26.8
อื่นๆ	11	16	-	-	27
	3.0	4.9	-	-	3.7
ได้แก่ การตอบคำถาม	3	6	-	-	9
การแสดงละคร	2	6	-	-	8
การประกวดวินัย	1	4	-	-	5
กิจกรรมรักการอ่าน	5	-	-	-	5
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรกิจกรรมใด ที่ปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียนได้ดีที่สุด					
การจัดนิทรรศการ หรือป้ายนิเทศ	51	144	5	1	201
เนื่องในวันสำคัญต่างๆ	13.9	43.9	15.6	7.1	27.2
การจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ	116	42	11	4	173
ในวันสำคัญ เช่น วันแม่	31.8	11.5	34.4	28.6	23.4
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	42	92	9	3	146
	11.5	28.0	28.1	21.4	19.8

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่	77	92	15	5	189
	21.1	28.0	46.9	35.7	25.6
การจัดเข้าค่ายเพื่อปฏิบัติธรรม	93	63	18	3	177
	25.5	19.0	56.3	21.4	23.9
การจัดประกวดต่างๆ เช่น มารยาท	53	41	10	3	107
คำขวัญ คำกลอน	14.5	12.5	31.3	21.4	14.5
อื่นๆ	6	18	-	-	24
	1.6	5.5	-	-	3.2

จากตารางที่ 18 แสดงว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดขึ้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียน คือ การจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ ในวันสำคัญ เช่น วันแม่ คิดเป็นร้อยละ 51.6 และนักเรียนก็มีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนได้ดีที่สุดด้วย คิดเป็นร้อยละ 37.2

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนกิจกรรมแต่ละประเภทที่โรงเรียนจัดทำ ต่อ จำนวนกิจกรรมที่นักเรียนมีความเห็นว่าสามารถปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนได้ดีที่สุด พบว่า กิจกรรมการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนที่มีโอกาสได้รับประสบการณ์ดังกล่าวตอบว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนได้ดีที่สุด และรองลงมา ได้แก่กิจกรรมที่จัดตามโอกาสวันสำคัญต่างๆ เช่น วันแม่

1.3.3 ข้อมูลด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลด้านการวัดและประเมินผล

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สวภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	จำนวน ร้อยละ N = 482
1. จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
เก็บคะแนนตามระเบียบการวัดผลและ	101	119	13	5	238
ประเมินผล	43.3	54.6	61.9	50.0	49.4
วัดความรู้ ความจำ ด้านเนื้อหา	41	54	7	6	108
	17.6	24.8	33.3	60.0	22.4
ปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุตาม	74	109	12	4	199
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	31.8	50	57.1	40.0	41.3
พัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งด้านกาย	121	50	17	9	197
วาจา และใจ	51.9	22.9	80.9	90.0	40.9
ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียน	77	65	13	5	160
การสอนให้ดีขึ้น	33.0	29.8	61.9	50.0	3.3
อื่นๆ	2	2	-	1	5
	0.8	0.9	-	10.0	0.2
2. ในการวัดและประเมินผลนักเรียน มีประเมินผลทางด้านคุณธรรมนักเรียนด้วยหรือไม่					
ไม่ประเมิน	-	5	-	-	5
	-	2.3	-	-	1.0
ประเมิน	233	213	21	10	477
	100	97.7	100.0	100.0	98.9
เครื่องมือ / เทคนิคที่ใช้	(n=233)	(n=213)	(n=21)	(n=10)	(n=477)
แบบทดสอบ	81	50	8	3	142
	34.8	22.9	38.1	30.0	29.5
แบบสัมภาษณ์ /สนทนากับนักเรียน	51	108	11	2	172
	21.9	49.5	52.4	20.0	35.7

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียน	111	108	17	9	236
	47.6	49.5	80.9	90.0	49.5
แบบประเมินผลงาน	44	156	11	6	217
	18.9	71.6	52.4	60.0	45.5
แบบสำรวจตนเอง	46	71	7	6	130
	19.7	32.6	33.3	60.0	2.7
อื่นๆ ได้แก่ ให้นักเรียนประเมินเพื่อน(1)	1	-	-	1	2
อยู่ในส่วนของคะแนนพฤติกรรม(1)	0.4	-	-	10.0	0.4
3. การวัดและประเมินผลนักเรียนทางด้านคุณธรรมกระทำในช่วงเวลาใดบ้าง					
ก่อนทำกิจกรรม	35	56	3	2	96
	15.0	25.7	14.3	20.0	19.9
ระหว่างทำกิจกรรม	93	47	9	4	153
	39.9	21.6	42.9	40.0	31.7
หลังทำกิจกรรม	51	63	11	5	130
	21.9	28.9	52.4	50.0	26.9
ปลายภาคเรียน	41	42	4	2	89
	17.6	19.3	19.0	20.0	18.5
เป็นระยะๆ แล้วแต่ความเหมาะสม	172	183	14	7	376
	73.8	83.9	66.7	70.0	78.0
อื่นๆ ได้แก่ ตลอดปีการศึกษา	4	3	-	-	7
	1.7	1.4	-	-	1.5
4. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม					
ไม่มี	-	13	-	1	14
	-	5.9	-	10.0	2.9
มีบางงาน	90	63	8	6	167
	38.6	28.9	38.1	60.0	34.6

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
มีครบทุกงาน	143	139	13	3	298
	61.4	63.8	61.90	30.0	61.8
อื่นๆ	4	3	-	-	7
	1.71	1.4	-	-	1.5
ได้แก่ เวลาไม่พอ	4	2	1	1	8
ครูที่รับผิดชอบบางท่านละเลย	3	-	-	-	3
บางกิจกรรมขาดสถานที่ที่เหมาะสม	2	-	-	-	2
บางโครงการประเมินผลยาก	1	-	-	-	1
5. ปัญหาในการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับคุณธรรมของนักเรียน					
ไม่พบปัญหา	23	141	3	3	170
	9.89	64.7	14.3	30.0	35.3
พบปัญหา	210	77	18	7	312
	90.1	35.3	85.7	70.0	64.7
	(n=210)	(n=77)	(n=18)	(n=7)	(N=312)
ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะ	46	21	4	-	71
ในการวัดและประเมินผล	21.9	27.3	22.2	-	22.8
เวลาในการวัดและประเมินผลมีไม่เพียงพอ	88	28	3	-	119
	41.9	36.4	16.7	-	38.1
ไม่สามารถวัดและประเมินผลได้ครบทุกด้าน	156	61	10	6	233
	78.3	79.2	55.6	85.7	74.7
ไม่สามารถประเมินผลหลายวิธีได้ เพราะ	93	23	12	7	135
มีนักเรียนมากเกินไป	44.3	29.9	66.7	100.0	43.3
อื่นๆ	12	6	1	-	19
	7.1	7.8	5.5	-	6.1
ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ	3	1	1	-	5
มีกิจกรรมมากเกินไป	2	2	-	-	4

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สข.	ส.ป.กทม.	ทบวง+สวก.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
เวลาไม่พอ	2	1	-	-	3
นักเรียนมีจำนวนมาก	2	1	-	-	3
ขาดความต่อเนื่อง	3	-	-	-	3
ขาดความร่วมมือ	-	1	-	-	1

จากตารางที่ 19 แสดงว่า จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่คือ เก็บคะแนนตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 49.4 และรองลงมาคือ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 41.3 แต่ส่วนใหญ่คือร้อยละ 98.9 ก็มีการประเมินผลด้านคุณธรรมของนักเรียนด้วย โดยเครื่องมือที่ครูส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาได้แก่ การใช้แบบประเมินผลงาน คิดเป็นร้อยละ 45.5 และส่วนใหญ่จะทำการวัดและประเมินผลทางด้านคุณธรรมของนักเรียนเป็นระยะๆ แล้วแต่ความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 78

ในด้านที่เกี่ยวกับการโครงการ หรือกิจกรรมของโรงเรียนที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม ครูส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 61.8 ตอบว่ามีการประเมินผลครบทุกงาน

ปัญหาในการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับคุณธรรม ครูร้อยละ 64.7 พบปัญหาดังกล่าว โดยปัญหาที่โรงเรียนเหล่านั้นพบมากที่สุดคือ ไม่สามารถวัดและประเมินผลได้ครบทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาคือ ไม่สามารถประเมินผลหลายวิธีได้ เนื่องจากจำนวนนักเรียนมีมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 43.3

1.3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ครูจัดและสามารถปลูกฝังคุณธรรมได้ผลดี

กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน และได้ผลเป็นอย่างดี เรียงตามลำดับความถี่จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด จำแนกตามคุณธรรมแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 20 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	การบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน การดูแลสัตว์เลี้ยงของโรงเรียน การดูแลต้นไม้ ทำเวรประจำวัน ฯลฯ	35
2.	การเล่านิทาน หรือพุทธประวัติ แล้วร่วมกันอภิปราย	21
3.	จดสถิติการส่งงานตามกำหนด แล้วให้คำชม หรือรางวัล	19
4.	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ แล้วร่วมกันอภิปรายหรือตอบคำถาม	18
5.	ใช้กรณีตัวอย่างจากบุคคลที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือเพื่อนที่เรียนเก่ง	16
6.	กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น บันทึกความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือประเภทต่างๆ การติดตามข้อมูลข่าวสารแล้วรายงานหน้าชั้น ฯลฯ	15
7.	มอบหมายงานให้ทำ เช่น การทำโครงการ / รายงาน / แบบฝึกหัด	13
8.	การมอบเกียรติบัตร / ใบประกาศเกียรติคุณ / ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์เพียง	12
9.	ให้นักเรียนแต่งนิทาน	10
10.	จัดเข้าค่ายปฏิบัติธรรม เช่น ค่ายคุณธรรม ค่ายพุทธบุตร ฯลฯ	8
11.	ให้นักเรียนอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟัง แล้วลงนาม	5
12.	จัดกิจกรรมแข่งขันความสามารถทางวิชาการ / การตอบปัญหา	5
13.	ครูและนักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์ของตนให้กันฟัง	4
14.	กิจกรรมการประกวด เช่น ประกวดความสะอาดของห้องเรียน จัดป้ายนิเทศ	4
15.	ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3
16.	ให้นักเรียนเขียนบันทึกการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ	3
17.	ชมเชยเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น เช่น ได้คะแนนมากขึ้น ส่งงานครบ	2
18.	ให้นักเรียนบันทึกการช่วยงานผู้ปกครอง	2
19.	ให้นักเรียนวาดภาพก่อนเข้าเรียนทุกเช้า	1
20.	นิมนต์พระมาสอน	1

จากตารางที่ 20 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ได้ผลดีมากที่สุด คือ กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ (35 คน) รองลงมาคือ การเล่นกีฬา หรือพุทธประวัติ (21 คน)

ตารางที่ 21 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความอดทน

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	กิจกรรมการบริหารจิต เช่น นั่งสมาธิก่อนเรียน	18
2.	การเข้าค่ายลูกเสือ – เนตรนารี / ยุวกาชาด	16
3.	การเล่านิทาน แล้วร่วมกันอภิปราย	10
4.	มอบหมายงานให้ทำ เช่น การบ้าน รายงาน	9
5.	ฝึกการรอคอย เช่น การเข้าแถวรับอาหาร รอคอยการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ปลูกไว้	9
6.	การแสดงบทบาทสมมุติ แล้วร่วมกันอภิปราย	8
7.	กิจกรรมกีฬา เช่น กีฬาสี กีฬาระดับเขต	7
8.	ใช้เพลง โดยสอนในรูปบูรณาการ	6
9.	ยกตัวอย่างจากข่าว ชีวิตจริงของบุคคล	6
10.	ใช้เพลงประกอบ	5
11.	การฝึกระเบียบแถว	5
12.	ให้นักเรียนเล่านิทานหรือประสบการณ์ แล้วอภิปราย	5
13.	ให้หาสุภาษิต คำพังเพยเกี่ยวกับความอดทน แล้วอภิปรายร่วมกัน	2
14.	ให้นักเรียนทำงานให้เสร็จก่อนกลับบ้าน	1
15.	การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น การถือศีลอด	1
16.	มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขยันหมั่นเพียรในวันไหว้ครู	1
17.	ให้นักเรียนทำแบบสำรวจตนเอง แล้วให้ผู้ปกครองลงนาม	1
18.	การสอนแบบแก้ปัญหา	1
19.	เมื่อถูกครูดำหนิ ไม่แสดงกิริยาไม่พอใจ หรือน้อยใจ	1
20.	ไม่เล่น ไม่คุยในเวลาเรียน	1
21.	ไม่กล่าวคำหยาบคาย หากทำผิดต้องขอโทษหน้าห้องเรียน	1
22.	ให้นักเรียนยกของไว้ แล้วถามความรู้อีกว่าทำไมจึงยกได้เป็นเวลานาน	1

จากตารางที่ 21 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความอดทนได้ผลดีมากที่สุด คือ กิจกรรมการบริหารจิต เช่น การทำสมาธิก่อนเรียน (18 คน) รองลงมาได้แก่ การเข้าค่ายลูกเสือ – เนตรนารี / ยุวกาชาด (16 คน)

ตารางที่ 22 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความประหยัด

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	กิจกรรมการออมทรัพย์ เช่น นำเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายแต่ละวัน วันฝากครู ฝากออมสิน มีโครงการนาที่สร้างเศรษฐกิจ โครงการ ออมทรัพย์ กิจกรรม "รู้จักอด รู้จักออม" ให้เก็บเงินวันละ 1-2 บาท ทุกวัน เพื่อไว้ในกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ต้องขอผู้ปกครอง เช่น การไปทัศนศึกษา	74
2.	ให้นักเรียนทำบันทึกรายรับ - รายจ่ายของนักเรียน แล้วนำมาอภิปราย	18
3.	ยกย่อง / ยกตัวอย่างบุคคล	16
4.	ใช้สถานการณ์จำลอง แล้วอภิปราย สรุป	15
5.	จัดประกวดคำขวัญ และรณรงค์ประหยัดน้ำ - ไฟ	14
6.	นำเศษวัสดุมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น ประดิษฐ์สิ่งของ	13
7.	ให้นักเรียนวางแผนการใช้จ่าย	8
8.	สอนให้รู้จักเก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ของตนเองและส่วนรวม	5
9.	ให้นักเรียนเล่าถึงวิธีการประหยัดทรัพยากรของนักเรียนหรือครอบครัว	4
10.	มีธนาคารขยะ คัดแยกขยะไปขาย	3
11.	สอนให้รู้จักการเลือกซื้ออาหาร	3
12.	การฝึกอบรม และชี้แนะประโยชน์ของการประหยัด	3
13.	เปิดเพลงให้ฟัง แล้วร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น	2
14.	แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความหมายของการประหยัด และการปฏิบัติตัวที่ควรทำ แล้วออกมารายงาน กลุ่ม 1 ประหยัดกิริยา กลุ่ม 2 ประหยัดคำพูด กลุ่ม 3 ประหยัดเวลา กลุ่ม 4 ประหยัดความคิด กลุ่ม 5 ประหยัดทรัพย์	1
15.	ครูเป็นตัวอย่างที่ดี	1
16.	จัดกิจกรรมยกย่องนักเรียนต้นแบบของการประหยัด	1
17.	แบ่งกลุ่มนักเรียนสนทนากันว่ามีหลักในการใช้จ่ายอย่างไร	1
18.	สอนรูปแบบการประหยัดในเรื่องต่างๆ นอกจากเงิน(ไม่มีรายละเอียด)	1

จากตารางที่ 22 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความประหยัดได้ผลดีมากที่สุด คือ กิจกรรมการออมทรัพย์ (74 คน) รองลงมา คือ การให้นักเรียนบันทึกรายรับ - รายจ่าย แล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน(18 คน)

ตารางที่ 23 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	มีโครงการธนาคารความดี / โครงการของหายได้คืน / ทำสมุดคุณธรรม / บัตรบันทึกความดี นักเรียนที่เก็บของได้จะนำมาส่งครู เพื่อประกาศหาเจ้าของและบันทึกในสมุดความดี มีการเสริมแรงด้วยการชมเชย / มอบรางวัลหรือเกียรติบัตร	82
2.	ยกตัวอย่างจากนิทาน ชั่วหรือเหตุการณ์จริง	29
3.	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ และร่วมกันอภิปราย สรุป	24
4.	การเล่านิทาน	18
5.	ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น หรือข้อสงสัยของตนเอง (สหกรณ์คุณธรรม)	5
6.	สอนในรูปแบบบูรณาการ	4
7.	มีทำเนียบเด็กดี / คนดี ชมเชยนักเรียนที่ทำความดี มีความซื่อสัตย์	4
8.	ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ของตัวเองหรือที่พบ	4
9.	ให้นักเรียนยอมรับความผิด และพูดความจริง เช่น สาเหตุที่ไม่ส่งการบ้าน	3
10.	ใช้เพลงและเกม	3
11.	ให้นักเรียนไม่ต้องปิดหรือบังคำตอบ ผูกให้ชนะใจตัวเอง	2
12.	ให้เรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง	2
13.	การฟังธรรม การสวดมนต์ พัฒนาจิตใจ	2
14.	ใช้ตัวแบบทั้งทางบวกและลบ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1
15.	ให้นักเรียนลงมติเลือก คนดีของห้องเกี่ยวกับความซื่อสัตย์	1
16.	สอนแบบสืบสวนสอบสวน	1
17.	วางของไว้แล้วแอบสังเกต	1
18.	ครูเป็นตัวอย่างที่ดี และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่สมควรเป็นตัวอย่าง เพื่อย้ำให้นักเรียนมีกำลังใจในการทำความดีต่อไป	1
19.	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เช่น พระ	1
20.	กิจกรรมคนดีของสังคม ประกาศเกียรติคุณหน้าเสาธง	1

จากตารางที่ 23 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้ผลดีมากที่สุด คือ กิจกรรมการบันทึกหรือสะสมความดี (82 คน) รองลงมาคือ การยกตัวอย่างจากนิทาน ชั่ว หรือเหตุการณ์จริง (29 คน)

ตารางที่ 24 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	การเข้าแถวทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ซื่ออาหาร รับประทานอาหาร ตักอาหาร ต้มนม เดินไปเรียนห้องอื่น กลับบ้าน ฯลฯ	63
2.	กิจกรรมลูกเสือ / เนตรนารี / ยุวกาชาด	22
3.	กิจกรรมเดินซิดขวา	10
4.	ตรวจการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	8
5.	สร้างข้อตกลงร่วมกันในห้อง ในโรงเรียน และมีบทลงโทษผู้ที่ทำผิดข้อตกลง	7
6.	อบรมหน้าเสาธง / ในการประชุมรวม / ในชั่วโมงโฮมรูม	6
7.	ฝึกให้นักเรียนทำงาน/จัดวางของใช้ให้เรียบร้อยและมีระเบียบ	5
8.	การแสดงบทบาทสมมติ	5
9.	ให้ช่วยกันจัดระเบียบในห้อง	4
10.	การจัดตั้งสภานักเรียน / ประชาธิปไตยในโรงเรียน / ห้องเรียน	4
11.	สอนสอดแทรกในทุกกลุ่มวิชา	4
12.	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี	3
13.	ให้พี.6 จัดแถวในห้อง หรือมีคณะกรรมการนักเรียนจัดระเบียบแถว	2
14.	ใช้สถานการณ์จำลอง	3
15.	การนั่งสมาธิ	3
16.	กิจกรรมสำรวจตนเอง	3
17.	การประกวด ห้องเรียนดีเด่นด้านความมีระเบียบวินัยในกิจกรรมต่างๆ	3
18.	กำหนดหน้าที่ให้ทุกคนรับผิดชอบ เช่น กวาดพื้น ถูพื้น	3
19.	อยู่ค่ายปฏิบัติธรรม	3
20.	ฝึกการเข้าแถว หากไม่ตรงจะต้องสวดมนต์ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะตรง	2
21.	ร่วมกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์กับสถานีตำรวจ	1
22.	จัดค่ายระเบียบวินัยด้านกายาเสพย์ติดร่วมกับสถานีตำรวจ	1

จากตารางที่ 24 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัยได้ผลดีที่สุด คือ การให้นักเรียนเข้าแถวในการรับบริการต่างๆ การเดินไปเรียน / กลับบ้าน(63 คน) รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี / ยุวกาชาด (22 คน)

ตารางที่ 25 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละ

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	ให้นักเรียนจดบันทึกความดีที่ทำ เช่น การช่วยเหลือครู เพื่อน หรือผู้อื่น	27
2.	การบริจาค แบ่งปันสิ่งของ หรือเงินให้กับผู้ที่ประสบภัย หรือขาดแคลน	25
3.	กิจกรรมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น รุ่นพี่สอนน้องอ่านหนังสือ ดูแลรุ่นน้อง คนเรียนเก่งช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อน	18
4.	การบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ การพัฒนาชุมชน การทำความสะอาด / ดูแลความเรียบร้อยของบริเวณที่ได้รับมอบหมาย	16
5.	ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ที่พบเห็น	13
6.	กิจกรรมแสดงน้ำใจ เช่น ไปเยี่ยมคนชรา คนพิการ เพื่อนที่เจ็บป่วย	10
7.	แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับความเสียสละ	8
8.	การยกย่อง ชมเชยนักเรียน หรือผู้ที่มีความเสียสละ	7
9.	การทำบุญเนื่องในโอกาสสำคัญ หรือวันสำคัญ	7
10.	ให้รายงานความประพฤติของตนเองเกี่ยวกับความเสียสละเพื่อคนอื่น	5
11.	ให้นักเรียนช่วยเหลืองานต่างๆ ทั้งเป็นรายบุคคล หรือ เป็นกลุ่ม	4
12.	ให้นักเรียนทำตารางสำรวจตนเอง เกี่ยวกับความเสียสละ	2
13.	กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ นำหนังสือมาบริจาคให้กับห้องเรียน	2
14.	โครงการธรรมะหน้าเสาธง นิมนต์พระมาบรรยายธรรม ให้นักเรียนถวายเป็นปัจจัย	2
15.	กิจกรรมอยู่ค่ายปฏิบัติธรรม	2
16.	โครงการหนังสือมือสอง นำหนังสือไปบริจาคให้โรงเรียนที่ขาดแคลน	2
17.	เล่าประวัติศาสตร์ หรือ บุคคลสำคัญที่เสียสละชีวิตเพื่อรักษาชาติ	2
18.	ให้ดูภาพยนตร์ สุริโยทัย	1

จากตารางที่ 25 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความเสียสละได้ผลดีมากที่สุด คือ การให้นักเรียนจดบันทึกความดีในการช่วยเหลือผู้อื่น (27 คน) รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อนหรือน้อง ในโรงเรียน (25 คน)

ตารางที่ 26 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตากรุณา

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	กิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น ช่วยน้องอนุบาลขณะรับประทานอาหาร ช่วยน้องถือกระเป๋า ช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อน การบริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย ชาติแคลน	27
2.	ให้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับความเมตตากรุณา แล้วร่วมกันอภิปราย	18
3.	เล่านิทานเกี่ยวกับความเป็นผู้มีเมตตากรุณา	16
4.	กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา นก ให้นักเรียนให้อาหารและคอยดูแล	7
5.	กิจกรรมการรักษาศีล 5	6
6.	ไปเยี่ยมเด็กกำพร้า/ด้อยโอกาส (บางแห่งเชิญผู้ปกครองไปด้วย)	4
7.	ให้เขียนบันทึกความเมตตากรุณา	4
8.	การใช้สถานการณ์จำลอง	4
9.	การแสดงบทบาทสมมติ แล้วร่วมกันอภิปราย	4
10.	ให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา พิกการ ให้ออมรับและให้อภัยเพื่อน	3
11.	โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ให้เพื่อนที่ชาติแคลนอุปกรณ์การเรียนขอยืมของใช้	2
12.	ใช้เพลง / เกม	2
13.	ครูอบรมทุกเช้า	2
14.	อยู่ค่ายปฏิบัติธรรม	2
15.	การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน	2
16.	แบ่งกลุ่มให้อ่านนิทาน แล้วอภิปราย สรุป	2

จากตารางที่ 26 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความเมตตากรุณาได้ผลดีมากที่สุด คือ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน (27 คน) รองลงมาได้แก่ การให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับความเมตตา แล้วร่วมกันอภิปราย (18 คน)

ตารางที่ 27 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวที

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	จัดกิจกรรมในวันสำคัญเช่น วันแม่ วันพ่อ วันไหว้ครู โดยเชิญผู้ปกครอง มาร่วมงาน มีการประกวดวาดภาพ เรียงความ ร้องเพลง เขียนคำขวัญ	67
2.	เล่นิทานแล้วร่วมกันอภิปราย สรุป	25
3.	ให้นักเรียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความกตัญญูที่เคยพบเห็นหรือเรื่องของตนเอง	21
4.	ยกตัวอย่างจากประสบการณ์หรือเหตุการณ์ แล้วอภิปราย	18
5.	จัดกิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติธรรม / ค่ายอบรมพุทธบุตร	6
6.	ให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่ ลงในบัตรอวยพร	4
7.	ให้นักเรียนบันทึกการปฏิบัติต่อพ่อแม่ หรือผู้มีพระคุณอื่นๆ	3
8.	การอบรมหน้าเสาธง หรือในที่ประชุมรวม	3
9.	การยกย่อง / มอบเกียรติบัตรแก่นักเรียนที่มีความกตัญญู	3
10.	การแสดงบทบาทสมมติ	3
11.	สวดมนต์ แผ่เมตตาให้แก่ผู้มีพระคุณทุกวันที่มีประชุมรวม	2
12.	ครูเป็นตัวอย่างที่ดี	2
13.	ไปศึกษานอกสถานที่	2
14.	กิจกรรม "พลังความดีมีให้แก่ พ่อแม่ ผู้มีอุปการคุณ สังคม" ให้นักเรียน บันทึกสิ่งที่ตัวเองทำต่อบุคคลต่างๆ	1
15.	จัดงานวันมุทิตาจิต แก่อาจารย์ / นักการที่เกษียณอายุ	1

จากตารางที่ 27 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวทีได้ผลดีมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเนื่องในวันสำคัญ (67 คน) รองลงมาคือ การเล่นิทาน แล้วร่วมกันอภิปราย (25 คน)

ตารางที่ 28 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านการตรงต่อเวลา

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	สังเกตการมาโรงเรียนของนักเรียน ให้มาถึงก่อนเข้าแถว (บางโรงเรียนมีการบันทึกชื่อคนมาสาย ทำโทษคนมาสาย หากบ่อยครั้งเชิญผู้ปกครองพบ)	24
2.	กิจกรรมส่งการบ้าน / งาน ตามกำหนดและครบถ้วน	17
3.	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี / ยุวกาชาด	14
4.	ตรวจเช็คการมาโรงเรียน การส่งงาน มีแบบบันทึก	9
5.	ใช้สัญญาณเพลง	6
6.	การอบรมหน้าเสาธง / ในที่ประชุมรวม	6
7.	ฝึกให้ดูนาฬิกาก่อนไปทำกิจกรรมและกลับมาให้ตรงเวลา	4
8.	กิจกรรมการอยู่ค่ายปฏิบัติธรรม	3
9.	การแสดงบทบาทสมมติ	3
10.	การใช้กรณีตัวอย่าง	3
11.	เล่นเกมการตรงต่อเวลา	2
12.	กำหนดเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด	2
13.	ใช้สถานการณ์จำลอง	2
14.	นักเรียนคนโตมาสายต้องวิ่งรอบสนามโดยไม่ต้องเตือน ไม่ต้องคุม	1
15.	กิจกรรมการประกอบศาสนพิธี ให้อาบน้ำ และละหมาดให้ตรงเวลา	1
16.	การฝึกกีฬา	1

จากตารางที่ 28 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านการตรงต่อเวลาได้ผลดีมากที่สุด ได้แก่ การสังเกตการมาโรงเรียนของนักเรียน (24 คน) รองลงมา คือ การส่งการบ้าน หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงเวลา (17 คน)

ตารางที่ 29 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความสามัคคี

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	การเล่นิทาน แล้วร่วมกันอภิปราย สรุป	18
2.	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี / ยุวกาชาด	17
3.	กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เช่น งานประจำปีของโรงเรียน การจัดนิทรรศการ	14
4.	กิจกรรมกีฬา	8
5.	การร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง เช่น แม่เทียน การรณรงค์ต่างๆ	8
6.	ยกตัวอย่างจาก ชาว หรือกลุ่มคนหรือสัตว์ที่มีความสามัคคี	8
7.	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ	5
8.	ครูเป็นแบบอย่างในการทำงานร่วมกัน	2
9.	สอดแทรกในทุกกลุ่มประสบการณ์	2
10.	อยู่ค่ายปฏิบัติธรรม	2
11.	ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของความสามัคคีและโทษของการขาดความสามัคคี	1

จากตารางที่ 29 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความสามัคคีได้ผลดีมากที่สุด คือ การเล่นิทาน แล้วร่วมกันอภิปราย (18 คน) รองลงมาได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี / ยุวกาชาด (17 คน)

ตารางที่ 30 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความยุติธรรม

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาตัดสิน	8
2.	การแสดงบทบาทสมมติ	5
3.	กิจกรรมการตั้งสภานักเรียน เมื่อใครทำผิดให้สภาตัดสิน โดยมีครูดูแลห่างๆ	4
4.	การเล่นิทาน	4
5.	ให้บันทึกในสมุดความดี	4
6.	มีคณะกรรมการประเมินประจำห้อง	2
7.	เชิญวิทยากรจากภายนอก	2
8.	การใช้กรณีตัวอย่าง	2
9.	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี	2
10.	ให้นักเรียนแสดงผลการสำรวจตนเองว่าปฏิบัติตนเป็นผู้มีความยุติธรรมได้ดีกว่าคนอื่นฯ เสนอวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติ สาเหตุ และปัจจัยเสริมที่ช่วยให้สามารถปฏิบัติได้	1
11.	การแสดงบทบาทสมมติ ให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา หรือตัดสิน เช่น แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม โดยสมมติให้ห้องเรียนเป็นศาลยุติธรรม แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพิจารณาคดี ว่ามีวิธีพิจารณาคดีอย่างไร ให้เพื่อนตัดสินว่าถูกต้องหรือไม่ กรณีที่ 1 เพื่อนที่เรารักทะเลาะกับเพื่อนที่เราไม่ชอบ กรณีที่ 2 น้องของเราถูกกล่าวหาว่าเป็นขโมย กรณีที่ 3 เพื่อนของเราแข่งกีฬาแพ้ แล้วบอกว่าการกรรมการลำเอียง	1
11.	สอนให้นักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินเหตุการณ์หรือบุคคล	1
12.	มีรางวัลให้นักเรียน 3 ชั้น ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า ควรให้ใครให้ช่วยกันหาเหตุผล	1
13.	การอยู่ค่ายปฏิบัติธรรม	1

จากตารางที่ 30 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความยุติธรรมได้ผลดีมากที่สุด ได้แก่ การให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้น(8 คน) รองลงมา ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ (5 คน)

ตารางที่ 31 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความใฝ่รู้

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	จัดโครงการ / กิจกรรมรณรงค์การอ่าน เช่น มีโครงการ Book Club กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมอาหารสมองให้นักเรียนอ่านหนังสือ แล้วบันทึกสั้นๆ หรือตอบปัญหาชิงรางวัล มีการมอบเกียรติบัตรแก่ผู้ที่ อ่านหนังสือได้มากที่สุด	46
2.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำรายงาน หาข้อมูลในห้องสมุด	27
3.	แนะนำและส่งเสริมให้หาความรู้เพิ่มเติม โดยการหาความรู้จากห้องสมุด หรือสื่อต่างๆ ให้อัปเดตใช้บริการห้องสมุดประชาชน	18
4.	กิจกรรมการประกวด แข่งขัน เช่น ตอบปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หรือ ความรู้รอบตัว	17
5.	แบ่งกลุ่มนักเรียน 3-5 คน ทำโครงการ ศึกษาเรื่องที่ตนสนใจ	15
6.	พูดคุย อภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่องข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน	14
7.	ให้นักเรียนเล่าข่าว /สาระน่ารู้ นำเสนอหน้าเสาธง หน้าชั้น หรือจัดป้ายนิเทศ	10
8.	การเล่นิทาน	9
9.	ให้นักเรียนอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟัง พร้อมลงชื่อกำกับ	7
10.	กิจกรรมไปทัศนศึกษา	6
11.	เข้าค่ายวิชาการ โดยเน้นให้นักเรียนศึกษาหาค้นคว้าด้วยตนเอง	4
12.	ให้นักเรียนทุกคนมีสมุดบันทึกการอ่าน โดยให้สรุปใจความสำคัญ	4
13.	จดสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดเป็นรายบุคคล	3
14.	จัดมุมความรู้ตามบริเวณต่างๆ ของโรงเรียน	3
15.	ยกตัวอย่างเพื่อนที่เข้าห้องสมุดบ่อย / คนที่เรียนเก่ง และอภิปราย	3
16.	อธิบายความหมาย วิธีการปฏิบัติตนและประโยชน์ของการใฝ่รู้ แล้วให้ ค้นคว้าเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษ และประโยชน์ที่ได้รับ	2
17.	ให้นักเรียนหาคำจากข่าว หรือหนังสืออื่นๆ มานำเสนอให้เพื่อนฟัง	2
18.	การทำกรทดลองในห้องวิทยาศาสตร์	2
19.	ให้นักเรียนเข้าห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง	1
20.	จัดกิจกรรม "ประเด็นสนใจใฝ่หาความรู้" โดยจัดหาประเด็นที่น่าสนใจ เร้าให้เกิดความอยากรู้ ให้นักเรียนค้นคว้า	1

จากตารางที่ 31 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความใฝ่รู้ได้ผลดีมากที่สุด ได้แก่ การให้นักเรียนอ่านหนังสือแล้วบันทึกสั้นๆ แล้วมีการตอบปัญหา หรือมอบรางวัลแก่ผู้ที่อ่านหนังสือได้มากที่สุด (46 คน) รองลงมาได้แก่ การให้นักเรียนนำรายงาน หาข้อมูลในห้องสมุด(27 คน)

ตารางที่ 32 กิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมด้านความเป็นผู้มีวินัยธรรมและปฏิบัติตาม
ขนบธรรมเนียมประเพณี

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
1.	จัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ เช่น การแห่เทียน การเวียนเทียน	43
2.	ฝึกมารยาทต่างๆ เช่น การกราบ การไหว้ การพูด การเดินผ่านผู้ใหญ่ ฯลฯ	24
3.	การประกวด เช่น การไหว้ และมารยาทต่างๆ	16
4.	จัดงานประเพณีต่างๆ เช่น ปีใหม่ ลอยกระทง ประกวดกระทง	15
5.	ให้นักเรียนใส่บาตรในวันสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก	10
6.	ให้นักเรียนค้นคว้าจากเอกสารและทำรายงาน	6
7.	กิจกรรมธนาคารคุณธรรมสมนาคุณลูกค้า ให้ผู้ปกครองมาออกร้านอาหาร ไทยและร่วมแต่งกายแบบไทย / จัดกิจกรรมการสืบสานวัฒนธรรมไทย	2
8.	พานักเรียนไปวัดในวันสำคัญทางศาสนา	2
9.	ทั้งโรงเรียนแต่งกายด้วยผ้าไทยทุกวันพุธ	1
10.	สาธิตการไหว้ต่างๆ ทางโทรทัศน์วงจรปิดให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	1
11.	จัดให้มีการตักบาตรทุกวันศุกร์	1
12.	สอนรำไทยในตอนเช้า และกลางวัน ทุกวันจันทร์ - พุธสัปดาห์	1
13.	แบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติประเพณีต่างๆ	1
14.	ร่วมกิจกรรมสำคัญๆ กับชุมชน	1
15.	จัดตั้งชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย โดยจัดกิจกรรมและป้ายนิเทศ	1
16.	จัดป้ายนิเทศในวันสำคัญทางศาสนา	1
17.	นำภาพมาประกอบการสอนให้เห็นเป็นรูปธรรม	1
18.	ให้นักเรียนแสดงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	1
19.	กิจกรรมการไหว้หน้าเสาธง การไหว้ในชั่วโมงเรียน	1
20.	สนับสนุนให้เรียนธรรมศึกษาวันอาทิตย์	1
21.	เข้าห้องประชุม สวดมนต์และเรียนรู้มารยาทไทย คุณธรรมจริยธรรม ทุกวันพุธที่ 2 ของเดือน	1
22.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มสืบค้นโดยให้นักเรียนทำโครงงานกลุ่ม สำรวจกิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น	1
23.	จัดกิจกรรม "คุณธรรม" โดยสวดมนต์ยาวทุกวันพุธสัปดาห์ที่ 1 และ 3 ของเดือน	1
24.	การไปศึกษานอกสถานที่	1
25.	โครงการอบรมศีลธรรมแก่นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์	1

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรม	ความถี่
26.	ฝึกให้รับประทานอาหารเช้าโดยใช้ช้อนและส้อมให้ถูกต้อง	1
27.	กิจกรรม บวช/บรรพชาภาคฤดูร้อน	1
28.	ให้พี่ ป.5 – 6 เป็นแกนนำน้องๆ ในเรื่องมารยาทต่างๆ	1
29.	กิจกรรมคู่มือดูแลสุขภาพ ชื่นชมผู้แต่งตัวถูกระเบียบ จัดสมุดภาพการแต่งตัว สมัยต่างๆ จัดทำรายงานวัฒนธรรมประเพณีของไทยและสำรวจตน ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรม	1
30.	จัดกิจกรรมทำบุญเลี้ยงพระทุกปี	1
31.	จัดสาธิตกีฬาพื้นบ้าน โดยให้ตัวแทนนักเรียนที่มีความสนใจจัด	1
32.	จัดการแสดงของแต่ละภาค	1

จากตารางที่ 32 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดขึ้น และมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ได้ผลดีมากที่สุด ได้แก่ การร่วมกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ (43 คน) และรองลงมา คือ การประกวดมารยาท(24 คน)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมทุกด้านให้แก่นักเรียนอย่างหลากหลาย กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นมากที่สุดคือ กิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านความใฝ่รู้ (194 คน) รองลงมาได้แก่คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต (189 คน) และคุณธรรมด้านความประหยัด (183 คน) ส่วนกิจกรรมที่ครูจัดน้อยที่สุดคือกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมด้านความยุติธรรม(38 คน)

กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นมากที่สุดของคุณธรรมแต่ละด้านมีดังนี้

คุณธรรมด้านความขยัน ได้แก่ กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน การดูแลสัตว์เลี้ยงของโรงเรียน การดูแลต้นไม้ ทำเวรประจำวัน ฯลฯ (35 คน)

คุณธรรมด้านความอดทน ได้แก่ กิจกรรมการบริหารจิต นั่งสมาธิก่อนเรียน (18 คน)

คุณธรรมด้านความประหยัด ได้แก่ กิจกรรมการออมทรัพย์ เช่น นำเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายแต่ละวันฝากครู ฝากออมสิน มีโครงการนาที่สร้างเศรษฐกิจ โครงการออมทรัพย์ กิจกรรม “รู้จักอด รู้จักออม” ให้เก็บเงินวันละ 1-2 บาททุกวัน เพื่อไว้ใช้ในกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ต้องขอผู้ปกครอง เช่น การไปทัศนศึกษา (74 คน)

คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ กิจกรรมโครงการธนาคารความดี / โครงการของหาย
ได้คืน / ทำสมุดคุณธรรม / บัตรบันทึกความดี นักเรียนที่เก็บของได้จะนำมาส่งครู เพื่อประกาศหา
เจ้าของและบันทึกในสมุดความดี มีการเสริมแรงด้วยการชมเชย / มอบรางวัลหรือเกียรติบัตร (82 คน)

คุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ได้แก่ กิจกรรมการเข้าแถวทำกิจกรรมต่างๆ เช่น รับประทานอาหาร
รับถาด ตักอาหาร ตีมนม เดินไปเรียนห้องอื่น กลับบ้าน ฯลฯ (63คน)

คุณธรรมด้านความเสียสละ ได้แก่ กิจกรรมการให้นักเรียนจัดบันทึกความดีที่ทำ (27 คน)

คุณธรรมด้านความเมตตากรุณา ได้แก่ กิจกรรมกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
เช่น ช่วยน้องอนุบาลขณะรับประทานอาหาร ช่วยน้องถือกระเป๋า ช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อน การบริจาค
เงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย ขาดแคลน (27 คน)

คุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวที ได้แก่ กิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ
วันไหว้ครู โดยเชิญผู้ปกครองมาร่วมงาน อาจมีการประกวด เช่น ประกวดวาดภาพ ระบายสี เขียน
คำขวัญ เรียงความ ร้องเพลง (67 คน)

คุณธรรมด้านการตรงต่อเวลา ได้แก่ การสังเกตการมาโรงเรียนของนักเรียน ให้นักเรียนมาถึง
ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ (บางโรงเรียนมีการบันทึกชื่อคนมาสาย ทำโทษคนมาสาย หากบ่อยครั้ง
เชิญผู้ปกครองพบ) (24 คน)

คุณธรรมด้านความสามัคคี ได้แก่ กิจกรรมการเล่นกีฬา แล้วร่วมกันอภิปราย สรุป (18 คน)

คุณธรรมด้านความยุติธรรม ได้แก่ ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้น (8 คน)

คุณธรรมด้านความใฝ่รู้ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น กิจกรรมรักการอ่าน มีโครงการ
Book Club กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมอาหารสมองให้นักเรียนอ่านหนังสือแล้วบันทึกสั้นๆ
หรือตอบปัญหาชิงรางวัล มีการมอบเกียรติบัตรแก่ผู้ที่อ่านหนังสือได้มากที่สุด (46 คน)

คุณธรรมด้านความเป็นผู้มีวิถึวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ กิจกรรม
ที่จัดขึ้นเนื่องในวันสำคัญต่างๆ เช่น การแห่เทียน การเวียนเทียน (43 คน)

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปลูกฝังคุณธรรม

1.5.1 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการปลูกฝังคุณธรรม

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามความคิดเห็นต่อการปลูกฝังคุณธรรม

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	ส.ป.กทม.	ทบวง+ตรภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 233	จำนวน ร้อยละ n = 218	จำนวน ร้อยละ n = 21	จำนวน ร้อยละ n = 10	จำนวน ร้อยละ N = 482
1. โดยภาพรวมแล้ว ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม/ปลูกฝังคุณธรรมมากน้อยเพียงไร					
มากที่สุด	11	14	1	1	27
	9.1	13.2	9.1	20.0	11.1
มาก	55	58	6	3	122
	45.5	54.7	54.5	60.0	50.2
ปานกลาง	55	36	4	1	96
	45.5	33.9	36.4	20.0	39.5
2. ความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน					
มากที่สุด	-	7	-	1	8
	-	6.6	-	20.0	3.3
มาก	36	42	5	1	84
	29.8	39.6	45.5	20.0	34.6
ปานกลาง	81	52	6	3	142
	66.9	49.1	54.5	60.0	58.4
น้อย	4	-	-	-	4
	3.3	-	-	-	1.6

จากตารางที่ 33 แสดงว่า ผู้บริหาร ร้อยละ 50.2 มีความเห็นว่าครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม/ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ักเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนความสำเร็จของโรงเรียนในการปลูกฝังคุณธรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 58.4

ผู้บริหารมีความเห็นว่าการที่โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมมากเนื่องมาจากบุคลากรให้ความร่วมมือ(9 คน) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ(8 คน) ครูตระหนักในหน้าที่ มีจิตสำนึกที่ดี (3 คน) โรงเรียนมีคำขวัญ ปรัชญาเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้(1 คน) โรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมช่วยเหลือสังคม(1 คน) ครูประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี(1 คน) นักเรียนมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรม(1 คน) นักเรียนให้ความร่วมมือ(1 คน) โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายสนองความต้องการของนักเรียนทุกกลุ่ม(1 คน) สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวย(1 คน)

นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความเห็นว่า จุดอ่อนที่ทำให้การปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านต่างๆ ดังนี้

โรงเรียน / ผู้บริหาร ผู้บริหารไม่สนใจ ไม่สนับสนุนอย่างจริงจัง (4 คน) มิได้กำหนดนโยบายในการปลูกฝังคุณธรรมเป็นนโยบายหลักของโรงเรียน(3 คน) ขาดการวางแผนที่ชัดเจน (3 คน) ขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง(3 คน) ขาดการประสานงานกับผู้ปกครอง (2 คน) เวลาสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมน้อยเกินไป (2 คน) จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป (1 คน) มีกิจกรรมมากเกินไป (1 คน) บุคลากรมีน้อย(1 คน)

ครู ขาดความตระหนักและไม่เห็นคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรม (11 คน) ไม่เข้มงวด ไม่สม่ำเสมอในการอบรม ปลูกฝัง (11 คน) ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (8 คน) มีภาระงานมาก(6 คน) ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน มุ่งสอนตามตำรา (5 คน) ไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร เพราะถือเป็นภาระ (3 คน) ไม่เป็นตัวอย่างที่ดี (3 คน) ไม่สอนสอดแทรกในวิชาที่สอน (3 คน) บางคนเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านคุณธรรมโดยตรง(2 คน) ขาดเทคนิคในการทำให้นักเรียนสนใจ (2 คน) ปฏิบัติตามคำสั่งมากกว่าจะคิดเอง (1 คน) ขาดความเข้าใจที่จะบูรณาการเข้ากับวิชาที่สอน (1 คน) ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงไม่ดูแลอย่างจริงจัง(1 คน)

ครอบครัว / ผู้ปกครอง ไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน(6 คน) ไม่มีเวลา(4 คน) ไม่เอาใจใส่ (4 คน) เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี (4 คน) ไม่เห็นความสำคัญ (3คน) เห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น (4 คน) พื้นฐานครอบครัวไม่ดี (3 คน) ครอบครัวแตกแยก (3 คน) ขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู (2 คน)

อื่นๆ ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมไม่ดี(16 คน) การขาดความต่อเนื่องของการปลูกฝังระหว่างบ้านและโรงเรียน(9แห่ง) ผู้ใหญ่ไม่เป็นแบบอย่างที่ดี(5คน) ขาดนโยบายที่เด่นชัดจากระดับสูงสุด(3 คน) ขาดตัวอย่างที่ดี (3 คน) ตัวอย่างที่ไม่ดีมีมากกว่าตัวอย่างที่ดี (2 คน) ผู้กระทำผิดยังได้รับการยกย่อง(1 คน) งบประมาณมีจำกัด (1คน) แบบอย่างจากสื่อต่างๆ ไม่ดี (1 คน) คนดีไม่ได้รับการยกย่อง (1 คน) สังคมเห็นคุณค่าของเงินมากกว่าความดีของคน (1 คน) มีนักการเมืองเป็น

ตัวอย่างที่ไม่ดี (1 คน) เด็กรู้ว่ามีแหล่งที่ไม่ดี แต่ตำราจไม่รู้ว่า (1 คน) วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป (1 คน) สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตะวันตกมีบทบาทมากเกินไป (1 คน) ภาวะเศรษฐกิจอาจทำให้คนเห็นแก่ตัว (1 คน) การประชาสัมพันธ์ไม่ดี (1 คน)

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ผู้บริหาร / โรงเรียน ต้องสนใจและสนับสนุนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง(6 คน) กำหนดนโยบายให้แน่ชัดและปฏิบัติได้(1 คน) โรงเรียนต้องเป็นบ้านที่ 2 ของนักเรียนให้ได้ (1 คน) ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและจริงจัง(3 คน) ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรม(1 คน) ต้องใช้หลักธรรมทางศาสนานำ (1คน) ต้องดูแลให้ครูพัฒนา ปรับปรุงตัวอย่างอยู่เสมอ(1 คน) สร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นแก่ครูและนักเรียน (3คน) มีการติดตามผลระยะยาว(2 คน) วางแผนเป็นนโยบายหลักของโรงเรียน (1 คน) ระดมความคิดจากครูให้คิดทำโครงการและกิจกรรมเอง (1 คน) ควรมีการประเมินผลทุกวัน(1 คน) ควรมีแผนงานและโครงการที่ชัดเจน(1 คน) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรม(2 คน) ผู้บริหารควรเป็นแกนนำในการปฏิบัติมิใช่เพียงแต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า(1 คน) ลดกิจกรรมลงบ้าง(1 คน) ให้ความสำคัญกับชั่วโมงจริยศึกษาให้มากขึ้น (1 คน) เชิญวิทยากรมาให้การอบรมอย่างต่อเนื่อง(1 คน) เพิ่มคะแนนในส่วนของคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น(1 คน) ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและประเมินผลตามสภาพจริง(1 คน) มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและครู (1 คน) จัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม(1 คน) จัดโครงการ"ธนาคารคุณธรรม"(1 คน) จัดกิจกรรมสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ(2 คน) ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาให้มากขึ้น (1 คน) ควรใช้รูปแบบหรือผลการวิจัยที่มีมาเป็นแนวคิดในการกำหนดรูปแบบเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน(1 คน)

ครู ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี (14 คน) ต้องตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม (8 คน) ต้องสอนและชี้แนะให้รู้จักวิเคราะห์ (4 คน) ต้องสอนสอดแทรกในทุกวิชาและสม่ำเสมอ(3 คน) ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง(3 คน) ให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนที่ครอบครัวแตกแยกให้มากๆ (2 คน) ต้องฝึกให้ต่อเนื่อง(2 คน) มีการติดตาม เอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด (2 คน) ควรเข้าอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (1 คน) จัดกิจกรรมส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง(1 คน) ต้องพัฒนา ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ(1 คน) เสริมแรงทุกครั้งที่พบเห็นนักเรียนปฏิบัติดี(1 คน) เห็นคุณค่าของนักเรียนทุกคน(1 คน) จัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง(1 คน) ให้นักเรียนบันทึกความดีของตัวเองทุกวัน(1 คน) เขียนจดหมายแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงความดีที่ลูกทำ(1 คน)

ครอบครัว / ผู้ปกครอง ต้องเอาใจใส่ดูแลลูกให้มากขึ้น(9 คน) ควรเรียนรู้แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนและให้ความร่วมมือ(7 คน) ต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง (8 คน) ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี (4 คน) มีส่วนร่วมให้มากขึ้นและอย่าปล่อยให้เป็นที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว(1 คน)

รัฐ สร้างความตระหนักให้เกิดแก่บุคคลทุกฝ่าย(6 คน) ควรมีนโยบายเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจน (2 คน) ควรเพิ่มงบประมาณ (3 คน) ควบคุมสื่อให้เสนอเนื้อหาให้สร้างสรรค์มากขึ้น(3 คน) ทำโครงการ 5 ประสาน(บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน ตนเอง) ให้เข้าใจตรงกันชัดเจน (2 คน) ภาครัฐ โดยเฉพาะนักการเมืองต้องเป็นผู้มีคุณธรรม และวางหลักเกณฑ์/กฎหมายให้มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก (1คน) มีการพัฒนานโยบายที่ถูกต้อง (1 คน) ควรมีนโยบายจัดระเบียบสังคมให้ลดสิ่งมอมเมาต่างๆ (1 คน) ควรมีนโยบายให้ชัดเจนตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับโรงเรียน(1 คน) สนับสนุน/ ยกย่องคนดีมากกว่าคนเก่ง (1 คน) ควรมีการทดสอบคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษา(1 คน) ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อให้มากขึ้น(1 คน) ควรเพิ่มอัตรากำลังครู(1 คน) มีข้อกำหนดลงโทษผู้ทำผิดอย่างเหมาะสม จริงจัง(1 คน) จัดสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม(1 คน) มีการอบรมครูอย่างจริงจัง(2คน) ระดมสมองจากผู้รู้ในการกำหนดหลักสูตร(1 คน) มีการปฏิบัติจริงที่เห็นได้ชัด(1 คน) หลักสูตรต้องเอื้อต่อการจัดกิจกรรม ไม่ควรเน้นIQ มากเกินไป(1 คน) มีการยกย่องครูที่เอาใจใส่และมุ่งมั่นส่งเสริมคุณธรรม(1 คน) ยกย่องคนดีให้ปรากฏบ่อยๆ (1 คน)

อื่นๆ ผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี(10 คน) ทุกคนทุกฝ่ายต้องร่วมมืออย่างจริงจัง (5 คน) การนำเสนอสื่อต่างๆควรมีการคัดกรองอย่างเคร่งครัด(4 คน) ลดจำนวนนักเรียน ไม่ควรเกิน 35 คน ต่อครู 1 คน (1 คน) ควรมีหลักสูตรที่บูรณาการคุณธรรมให้ชัดเจน(1 คน) พระที่มาสอนคุณธรรมควรได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพครูบ้าง(1 คน) สื่อทุกแขนงต้องให้ความสำคัญ(1 คน)

1.4.2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของครูต่อการปลูกฝังคุณธรรม

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามความคิดเห็นต่อการปลูกฝังคุณธรรม

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สทรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 233	n = 218	n = 21	n = 10	N = 482
1. โดยภาพรวมแล้ว ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม/ปลูกฝังคุณธรรมมากน้อยเพียงไร					
มากที่สุด	42	33	3	-	78
	18.0	15.1	14.3	-	16.2
มาก	112	114	11	5	242
	48.1	52.3	52.4	50.0	50.2
ปานกลาง	79	65	7	5	156
	36.2	29.8	33.3	50.0	32.4
น้อย	2	6	-	-	88
	0.9	2.7	-	-	18.3
2. ความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน					
มากที่สุด	6	22	-	-	28
	2.6	10.1	-	-	5.8
มาก	69	85	4	3	161
	29.6	38.9	19.0	30.0	33.4
ปานกลาง	139	95	16	6	256
	59.6	43.6	76.2	60.0	53.1
น้อย	17	16	1	1	35
	7.3	7.3	4.76	10.0	7.3
น้อยที่สุด	2	-	-	-	2
	0.9	-	-	-	0.4

จากตารางที่ 34 แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ คือร้อยละ 50.2 มีความเห็นว่าครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม/ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนความสำเร็จของโรงเรียนในการปลูกฝังคุณธรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 53.1

ครูที่ตอบว่าโรงเรียนประสบความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมในระดับมากที่สุดถึงมากมีความเห็นว่า การที่โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมในระดับมากนั้น เนื่องจากจาก ครูทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม(17 คน) ผู้บริหารเห็นความสำคัญ(13 คน) บุคลากรมีความสามัคคี ให้ความร่วมมือ(13 คน) ทุกคนตระหนักว่าเป็นหน้าที่ มีความรับผิดชอบ(10 คน) นักเรียนให้ความร่วมมือ(8 คน) ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนที่เน้นให้นักเรียนมีคุณธรรมคู่กับวิชาความรู้(7 คน) นักเรียนมีโอกาสเข้าค่ายเช่น ค่ายจริยธรรม ค่ายพุทธบุตร(7 คน) โรงเรียนเน้นการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมทุกวัน(5 คน) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ(5 คน) ผู้บริหารริเริ่มโครงการใหม่ๆ(3 คน) โรงเรียนมีขนาดเล็กทำให้ดูแลได้ทั่วถึง(2 คน) ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์(2 คน) นักเรียนได้เรียนจริยศึกษากับพระ(2 คน) เรื่องคุณธรรมอยู่ในเกณฑ์การประเมินมาตรฐานของโรงเรียน (2 คน) ครูมีคุณธรรมและจริยธรรม (2 คน) มีการสอดแทรกในทุกหมวดวิชา(2 คน) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าค่าย"ดวงธรรมนำชีวิต" ซึ่งสามารถปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมได้ดีมาก(1 คน) มีชั่วโมงโฮมรูมทุกเช้า(1 คน) เป็นโครงการของโรงเรียน(1 คน) ครูนำความรู้จริงมาสอน(1 คน) มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ(1 คน) มีการสอนคุณธรรมควบคู่กับวิชาหลักอื่นๆ(1 คน) ครูเป็นแบบอย่างที่ดี (1 คน) เห็นนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องต้องแก้ไขทันที(1 คน) นักเรียนมีพื้นฐานทางบ้านดี(1 คน) ฝึกให้นักเรียนทำสมาธิ เจริญภาวนา(1 คน) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม(1 คน) มีสภาพแวดล้อมที่ดี(1 คน) มีการสวดมนต์ไหว้พระประจำทุกเดือน(1 คน)

นอกจากนี้ครูยังมีความเห็นว่า จุดอ่อนที่ทำให้การปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านต่างๆ ดังนี้

ผู้บริหาร/โรงเรียน ไม่สนับสนุน ไม่จริงจังเท่าที่ควร (5 คน) ไม่ยกเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมเป็นนโยบายหลัก (4 คน) นโยบายของโรงเรียนไม่ชัดเจน ไม่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของครูทุกคน (4 คน) มีกิจกรรมมากเกินไป (4 คน) ผู้บริหารไม่มีคุณธรรม (2 คน) ไม่เป็นตัวอย่างที่ดี (2 คน) ขาดความต่อเนื่องของผู้บริหารแต่ละคน (2คน) ไม่รับฟังความเห็นของผู้อื่น (1 คน)

เพื่อนครู มีภาระงานมาก ไม่มีเวลา (21 คน) ไม่ร่วมมืออย่างจริงจัง (19 คน) ไม่ตระหนักไม่เห็นความสำคัญ ไม่เอาใจใส่(17 คน) ขาดความสม่ำเสมอในการอบรม ตักเตือน (14 คน) ขาดบุคลากรทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง(6 คน) ขาดความสามัคคีและความร่วมมือ(4 คน) มีภาระงานมากและเป็นลักษณะงานใครงานมัน(3 คน) ครูส่วนใหญ่มุ่งสอนแต่วิชาที่ตนรับผิดชอบมากกว่า(3 คน) ขาดทักษะ

ในการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม(2 คน) ครูบางคนละเลย(1 คน) มีปัญหาครอบครัว (1 คน) ครูที่เป็นตัวอย่างที่ดีมีน้อย (1 คน) ครูที่สอนจริยธรรมไม่เห็นความสำคัญของวิชาที่สอน (1 คน) ครูบางคนคิดว่า การปลูกฝังคุณธรรมเป็นการเบียดเบียนเวลา(1 คน) ครูบางคนคิดว่า การจะให้ความร่วมมือหรือไม่ นั้นไม่มีผลกระทบต่ออะไรกับตัวเอง(1 คน) ครูมีความสามารถน้อย(1 คน) ขาดการประสานงานเป็นทีม (1 คน) ครูบางคนขาดความรับผิดชอบอย่างมากและเห็นแก่ตัว(1 คน)

นักเรียน ครอบครัวมีปัญหา (20คน) ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นความสำคัญ(15 คน) จำนวนนักเรียนมากเกินไป (13 คน) ขาดแบบอย่างที่ดีให้เห็น (12 คน) ดีเฉพาะอยู่ในโรงเรียน (6 คน) เศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี (5 คน) มีค่านิยมเลียนแบบดารานักร้อง (1คน) ย้ายโรงเรียนบ่อย (1 คน) ได้ฟังแต่ทฤษฎีไม่ได้ปฏิบัติจริง (1 คน) พบเห็นแต่ตัวอย่างที่ไม่ดี มากกว่าตัวอย่างที่ดี (1 คน) ขาดจิตสำนึก (1 คน) ไม่มีเวลา เพราะมีกิจกรรมมาก และเรียนพิเศษ (1 คน)

ผู้ปกครอง ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร (21 คน) ไม่เอาใจใส่(13 คน) ไม่มีเวลา (12 คน) รักลูกมากเกินไป ตามใจมากเกินไป ครูแต่ละต้องไม่ได้ (4 คน) ขาดคุณธรรม (3 คน) บางครั้งเข้ามามีบทบาทมากเกินไป (1 คน) เชื่อมมั่นในวิธีการของตัวเองมากเกินไป (1 คน) คาดหวังในตัวเด็กมากเกินไป(คน) ไม่เข้าใจนโยบายของโรงเรียน (1 คน) ผู้ปกครองมีฐานะดี เลี้ยงลูกให้สบายเกินไป (1 คน)

อื่น ๆ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย เช่น อยู่ในชุมชนแออัด(19 คน) ขาดการเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง (12 คน) สื่อไม่ส่งเสริม แต่ช่วยทำให้เสื่อมเสีย (10 คน) ไม่มีการติดตามผล (6 คน) ขาดความต่อเนื่อง / สอดคล้องระหว่างบ้านและโรงเรียน (6 คน) ขาดงบประมาณ (4 คน) เวลาจำกัด (3 คน) สิ่งแวดล้อมมีค่านิยมเน้นวัตถุมากเกินไป (2 คน) นโยบายของรัฐไม่ชัดเจน ไม่จริงจัง ไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร(3 คน) ผู้นำศาสนา /พระ ไม่ได้สร้างศรัทธาให้เกิดแก่ฆราวาส(2 คน) การตัดวิชาจริยศึกษาออกไปและในวิชาอื่นก็สอนสอดแทรกได้ไม่เต็มที่ (2 คน) นักเรียนไม่สนใจวิชาจริยศึกษา (1 คน) สถานที่ไม่พร้อม(1 คน) เกิดจากความเสื่อมของสังคม (1 คน) และวิธีส่งเสริมคุณธรรมมักไม่เป็นที่สนใจของเด็ก (1 คน)

ข้อเสนอแนะของครู

ผู้บริหาร/โรงเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าค่ายคุณธรรม(10 คน) ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมและส่งเสริมอย่างจริงจัง(7 คน) จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมคุณธรรมบ่อยๆ (7 คน) จัดให้มีการอบรมปฏิบัติธรรมแก่ครูและบุคลากร(7 คน) แจ้งจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อขอความร่วมมือ(5 คน) สร้างความตระหนักให้เกิดแก่ทุกฝ่ายเพื่อให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน(4 คน) สร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน(4 คน) เข้าร่วม

ในทุกกิจกรรมโดยสม่ำเสมอ(3 คน) ต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนและเป็นหน้าที่ของทุกคน(3 คน) ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง(3 คน) ยกย่องชมเชยผู้ประพฤติปฏิบัติดีให้ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ (3 คน) เชิญวิทยากรที่เป็นตัวอย่างที่ดีและนำศรัทธามาให้ความรู้แก่บุคลากรและนักเรียน(2 คน) ดำเนินการปลูกฝังและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องตลอดปี(2 คน) แจ้งให้ผู้ปกครองทราบผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (2 คน) ให้ความสำคัญกับวิชาจริยศึกษามากกว่าวิชาอื่น(2 คน) ให้พระมาสอนศีลธรรม (1 คน) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน(1 คน) ยกย่องครูที่เอาใจใส่ในการปลูกฝังคุณธรรมให้ปรากฏ(1 คน) จัดค่ายคุณธรรมให้แก่ครู ผู้บริหารและนักเรียน(1 คน) อบรมบุคลากรให้เลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัย(1 คน) จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้จรรโลงจิตใจ(1 คน) ควบคุมลดจำนวนนักเรียนลง(1 คน) ลดภาระงานของครู(1 คน) มอบรางวัลให้แก่ครู นักเรียนรวมทั้งผู้ปกครองที่เป็นตัวอย่างที่ดี(1 คน) จัดกิจกรรมประกวดความดีของนักเรียน(1 คน) ควรมีการอบรมครูทั้งหมดมิใช่ครูบางคน(1 คน)

ครู ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี (22 คน) ควรปลูกฝังอย่างจริงจัง สม่ำเสมอทั้งทางตรงและทางอ้อม (19 คน) ตระหนักในความสำคัญ และมีศรัทธา(14 คน) สอดแทรกคุณธรรมในทุกวิชา ทุกโอกาสอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้ง(14คน) ต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นจิตสำนึกที่ดี(10 คน) จัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริง(4 คน) ใช้เทคนิควิธีใหม่ๆ ในการอบรมสั่งสอน(2 คน) เมื่อพบนักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต้องรีบแก้ไข(2 คน) ฝึกให้เด็กทำสมาธิอย่างถูกวิธี (1 คน) ให้ความรัก เมตตากรุณาแก่นักเรียนให้มากที่สุด (1 คน) พานักเรียนไปฟังธรรมและปฏิบัติธรรมตามโอกาสต่างๆ (1 คน) ศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีเพื่อช่วยแก้ไข(1 คน) ให้นักเรียนบันทึกความดีสม่ำเสมอ(1 คน) ให้นักเรียนมีอิสระในการคิด(1 คน) ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมให้มากขึ้น(1 คน) กิจกรรมต่างๆ ต้องให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง(1 คน) ครูที่จะสอนวิชาจริยศึกษาต้องมีศรัทธาในคุณธรรมจริยธรรม(1 คน) ควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมให้มากขึ้น(1 คน) ให้นักเรียนสะสมความดีเป็นรายปีและใช้ประเมินการผ่านแต่ละชั้น(1 คน) กำหนดวันจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมทุกสัปดาห์(1 คน) มอบรางวัลแก่ห้องที่อบรมคุณธรรมจริยธรรมได้ดี(1 คน) การประเมินผลปัจจุบันเน้น IQ มากกว่า EQ จึงควรกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลทั้งIQ และ EQ (1 คน)

ผู้ปกครอง/ครอบครัว ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างจริงจัง(39 คน) เป็นตัวอย่างที่ดี(17 คน) เอาใจใส่และจริงจังกับการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก(14 คน) ดูแลเอาใจใส่ครอบครัวให้ดี(4 คน) ควรพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู(2 คน) ช่วยส่งเสริมที่บ้าน(2 คน) ฝึกลูกให้ทำสมาธิ(1 คน) ฝึกให้เด็กทำบุญ(1 คน) ปลูกฝังให้เด็กเข้าวัดฟังธรรมตั้งแต่เล็ก(1 คน)

รัฐ ควรจัดสรรงบประมาณให้มากพอ(4 คน) ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครู สื่อ (3 คน) จัดอบรมครูและออกกฎให้ปฏิบัติอย่างจริงจัง(2 คน) ให้รางวัลแก่ผู้บริหาร ครู นักเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง (2 คน) ส่งเสริมอาชีพในชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของครอบครัว(1 คน) ผู้นำควรเป็นตัวอย่างที่ดี(1 คน) ควรมี

การหารั้วระคมความคิดอยู่เสมอๆ(1 คน) ส่งเสริมและให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดู
 อบรมลูก(1 คน) แจกเทพวีดีทัศน์ที่เหมาะสมให้แก่โรงเรียน(1คน) ไล่ครูที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมออก
 (1 คน) ปรับรายได้ของครูให้เพียงพอเพื่อจะได้คนดีมาเป็นครู(1 คน) เพิ่มชั่วโมงจริยธรรมและมีภาค
 ปฏิบัติให้มากขึ้นด้วย(1 คน) จัดกิจกรรมให้ครอบครัว โรงเรียน และสถาบันศาสนาได้ร่วมงานกัน
 (1 คน) ให้ความรู้แก่ผู้นำเสนอสื่อและขอความร่วมมือ(1 คน) ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม
 (1 คน) มีการอบรมบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง(1 คน) ส่งเสริมให้บุคลากร
 รวบรวมนิทาน เพลง ที่ส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นหมวดหมู่(1 คน) ส่งเสริมและประกาศเกียรติคุณ และ
 ยกย่องคนทำดีอย่างสม่ำเสมอ(1 คน) กำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมให้ชัดเจน(1 คน) ศึกษา
 ปัญหาและแก้ไขอย่างจริงจัง(1 คน)

อื่นๆ ทุกฝ่ายต้องร่วมมืออย่างจริงจัง (35 คน) ผู้ใหญ่ทุกคนต้องเป็นตัวอย่างที่ดี(5 คน) ผู้นำ
 ทุกระดับต้องชูนโยบายคุณธรรมนำวิชาการ(3 คน) สถาบันศาสนาควรมีบทบาทมากขึ้นและต้องเป็น
 ตัวอย่างที่ดี เพื่อให้สามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวได้(1 คน) บุคลากรควรยึดหลักพรหมวิหาร 4 (1 คน) ควรมี
 การประกวดโรงเรียนมารยาทงาม(1 คน) ทุกคนต้องสำนึกในหน้าที่และมีน้ำใจต่อกัน(1 คน) ควรนำหลัก
 ศาสนามาชี้นำ อบรมให้ปฏิบัติ(1 คน) ควรจัดแยกเป็นวิชาหน้าที่และศีลธรรม(1 คน) ควรมีหนังสือ
 อ่านนอกเวลา ที่เป็นนิทานหลายๆ (1 คน) ควรมีวันให้ทุกคนแต่งชุดอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย(1 คน)มีการ
 ประเมินผลทั้งนักเรียน ครู และผู้บริหาร(1 คน)

1.4.3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน

ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นต่อปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
1. ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียน นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมด้านต่างๆ					
มากหรือน้อยเพียงไร					
มากที่สุด	97	85	5	-	187
	26.6	25.9	15.6	-	25.3
มาก	164	121	13	7	305
	44.9	36.9	40.6	50.0	41.3
ค่อนข้างมาก	55	56	8	4	123
	15.1	17.1	25.0	28.5	16.6
ปานกลาง	47	66	5	3	121
	12.8	20.1	15.6	21.4	16.4
น้อย	2	-	1	-	3
	0.5	-	3.1	-	0.4
2. วิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม					
อบรม สั่งสอนด้วยการพูด บอก	220	208	22	11	461
	60.3	63.4	68.8	78.6	62.4
ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	109	71	9	3	192
	29.9	21.6	31.3	21.4	25.9
จัดกิจกรรมให้นักเรียน	46	45	3	2	96
	12.6	13.7	9.4	14.3	12.9
อื่นๆ ได้แก่ หลายวิธีรวมกัน	13	16	-	-	29
	3.6	4.9	-	-	3.9

ตารางที่ 35 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สทรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
3. ครูส่วนใหญ่ปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนโดยการพูด การอบรมสั่งสอน มากหรือน้อยเพียงไร					
มากที่สุด	117	141	6	1	265
	32.1	42.9	50.0	7.1	35.9
มาก	161	122	13	9	305
	44.1	37.2	40.6	64.3	41.3
ค่อนข้างมาก	66	52	1	4	123
	18.1	15.9	3.12	28.6	16.7
ปานกลาง	20	12	2	-	34
	5.5	3.3	6.25	-	4.6
น้อย	1	1	-	-	2
	0.3	0.3	-	-	0.3
4. ครูส่วนใหญ่ปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน โดยการกระทำหรือการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มากหรือน้อย เพียงไร					
มากที่สุด	98	78	4	2	182
	26.8	23.8	12.5	14.3	24.6
มาก	131	110	10	3	254
	35.9	33.5	31.3	21.4	34.4
ค่อนข้างมาก	63	68	12	4	147
	17.3	20.7	37.5	28.6	19.9
ปานกลาง	69	66	6	5	146
	18.9	20.1	18.8	35.7	19.8
น้อย	4	4	-	-	8
	1.1	1.2	-	-	1.1
น้อยที่สุด	-	2	-	-	2
	-	0.6	-	-	0.3

ตารางที่ 35 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				รวม
	กทม.	สช.	ส.ป.กท.ม.	ทบวง+ตรภ.	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
5. การปลูกฝังคุณธรรมควรกระทำโดยวิธีใดจึงจะได้ผลดีที่สุด					
การพูด บอก อบรมสั่งสอน	111	125	11	6	253
	30.4	38.1	34.4	42.9	34.2
การกระทำหรือการประพฤติตน	226	242	21	8	497
เป็นแบบอย่างที่ดี	61.9	73.8	65.6	57.1	67.3
อื่นๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่สอดแทรก	24	34	2	-	60
คุณธรรมไว้	6.6	10.4	6.3	-	7.8
6. จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตั้งแต่ ป.1 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน มีส่วนช่วยส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียนด้านใดมากที่สุด และด้านใดน้อยที่สุดมากที่สุด ได้แก่ คุณธรรมด้าน...					
ความซื่อสัตย์สุจริต	69	87	7	5	168
	18.9	26.5	21.9	35.7	22.7
ความอดทน	41	35	5	3	84
	11.2	10.7	15.6	21.4	11.4
ความประหยัด	28	17	1	2	48
	7.7	5.2	3.1	14.3	6.5
ความซื่อสัตย์สุจริต	49	80	6	2	137
	13.4	24.4	18.8	14.3	18.5
ความมีระเบียบวินัย	130	152	12	7	301
	35.6	46.3	37.5	50	40.7
ความเสียสละ	30	41	4	2	77
	8.2	2.5	12.5	14.3	10.4
ความเมตตากรุณา	26	19	5	3	53
	7.1	5.8	15.6	21.4	7.2
ความกตัญญูกตเวที	57	57	4	2	120
	15.6	17.4	12.5	14.3	16.2

ตารางที่ 35 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
การตรงต่อเวลา	41	38	2	3	84
	11.2	11.6	6.3	21.4	11.4
ความสามัคคี	66	93	5	2	166
	18.1	28.4	15.6	14.3	22.5
ความยุติธรรม	24	13	2	2	41
	6.6	3.9	6.3	14.3	5.5
ความใฝ่รู้	51	59	4	2	116
	13.9	17.9	12.5	14.3	15.7
ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี	23	47	5	-	75
	6.3	14.3	15.6	-	10.1
<u>น้อยที่สุด</u> ได้แก่ คุณธรรมด้าน...					
ความขยัน	11	9	1	-	21
	3.0	2.7	3.1	-	2.8
ความอดทน	33	43	3	1	80
	9.0	13.1	9.4	7.1	10.8
ความประหยัด	66	107	7	2	182
	10.1	32.6	21.9	14.3	24.6
ความซื่อสัตย์สุจริต	10	11	2	-	23
	2.7	3.4	6.3	-	3.1
ความมีระเบียบวินัย	10	12	2	1	25
	2.7	3.7	6.3	7.1	3.4
ความเสียสละ	39	43	1	3	86
	10.7	13.1	3.1	21.4	11.6
ความเมตตากรุณา	27	46	-	-	73
	7.4	14.0	-	-	9.9

ตารางที่ 35 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรภ.	รวม
	จำนวน ร้อยละ n = 365	จำนวน ร้อยละ n = 328	จำนวน ร้อยละ n = 32	จำนวน ร้อยละ n = 14	จำนวน ร้อยละ N = 739
ความกตัญญูกตเวที	10 2.7	19 5.8	1 3.12	1 7.1	31 4.2
การตรงต่อเวลา	49 13.4	54 16.5	9 28.1	1 7.1	113 15.3
ความสามัคคี	12 3.3	28 8.5	5 15.62	- -	45 6.1
ความยุติธรรม	53 14.5	73 22.3	10 31.3	3 21.4	139 18.8
ความใฝ่รู้	27 7.4	26 7.9	2 6.3	2 14.3	57 7.7
ความเป็นผู้มีวิถึวัฒนธรรมและปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี	84 23.0	129 39.3	5 15.6	5 35.7	223 30.2
3. นักเรียนเคยมีปัญหอะไรบ้างหรือไม่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนและครู					
ไม่มี	332 90.9	280 85.4	30 93.8	13 92.9	645 87.3
มี	33 9.0	48 14.6	2 6.3	1 7.1	40 5.4
ปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่กวดขันเท่าที่ควร	5	8	1	-	14
ทำการบ้านไม่ได้ / ไม่เข้าใจ / ไม่กล้าถาม	4	5	-	1	10
บางกิจกรรมใช้เวลานานไป	3	5	1	-	9
เบื่อ	3	3	-	-	6
ครูบอกให้นักเรียนทำแต่ครูไม่ทำ	2	3	-	-	5
ครูบางคนทำกับนักเรียนแรงเกินไป	1	3	-	-	4
บางกิจกรรมใช้เงินมาก	1	-	-	-	1
ใช้ภาษาเป็นทางการมากเกินไป	1	-	-	-	1
ไม่ระบุ	2	21	-	-	34

ตารางที่ 35 (ต่อ)

รายการ	สังกัด				
	กทม.	สช.	สป.กทม.	ทบวง+สรม.	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	n = 365	n = 328	n = 32	n = 14	N = 739
4. นักเรียนพึงพอใจกับการปลูกฝังคุณธรรมของทางโรงเรียน มากหรือน้อยเพียงไร					
มากที่สุด	239	205	16	5	465
	65.5	61.5	50.0	35.7	62.9
มาก	84	78	12	8	203
	23.0	23.4	37.5	57.1	27.5
ค่อนข้างมาก	31	32	3	1	67
	88.5	9.6	9.37	7.1	9.1
ปานกลาง	7	11	-	-	18
	1.9	3.3	-	-	2.4
น้อย	2	7	-	-	9
	0.5	2.1	-	-	1.2
น้อยที่สุด	2	-	-	-	2
	0.5	-	-	-	0.3

จากตารางที่ 35 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากทางโรงเรียนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.3 โดยวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมคือการอบรม สั่งสอนด้วยคำพูด คิดเป็นร้อยละ 62.4 นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมควรกระทำโดยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี คิดเป็นร้อยละ 57.1

นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า จากการเรียนและร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นมา มีส่วนช่วยส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด และด้านที่น้อยที่สุด คือด้านความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี คิดเป็นร้อยละ 40.7 และร้อยละ 30.2 ตามลำดับ

นักเรียนส่วนใหญ่ ไม่เคยมีปัญหาใดๆ เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนและครู คิดเป็นร้อยละ 87.3 แต่สำหรับนักเรียนที่ตอบว่ามีปัญหา ร้อยละ 35 ต้องการให้ทางโรงเรียนทบทวนเกี่ยวกับคุณธรรมด้านต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น และนักเรียนร้อยละ 62.9 มีความพึงพอใจกับการปลูกฝังคุณธรรมของทางโรงเรียนอยู่ในระดับที่มากที่สุด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

โรงเรียน ควรปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้ให้มากขึ้น ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย(27 คน) ความซื่อสัตย์สุจริต(18 คน) ความสามัคคี(15 คน) มารยาทและการพูดจา(13 คน) ความสะอาด/สุขลักษณะ (13 คน) ความยุติธรรม(6 คน) ความประหยัด(5 คน) ความเสียสละ(5 คน) ความเมตตา กรุณา(2 คน) ความขยัน(2 คน) สถานที่(2 คน) ความใฝ่รู้(1 คน) อาหารสกรปรก(1 คน) บรรยากาศในห้องเรียน(1 คน) การรับประทานอาหาร(ไม่ระบุขีด)(1 คน) นอกจากนี้โรงเรียนควรเพิ่มกฎระเบียบให้มากขึ้น(18 คน) เครื่องครัดในเรื่องต่างๆ ให้มากขึ้น(11 คน) ควรห้ามนักเรียนใส่กระโปรงสั้นและห้ามนำโทรศัพท์เคลื่อนที่มาโรงเรียน(1 คน) ควรจัดนิทรรศการให้มากขึ้น(1 คน) ควรจัดนิทรรศการไว้หลายๆ ที่ ในโรงเรียน(1 คน) ควรปลูกฝังคุณธรรมหลายๆ ด้าน(1 คน) และต้องการให้มีการปรับปรุงวิธีการปลูกฝังคุณธรรม(1 คน)

ครู ควรกระทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี(27 คน) ควรเอาใจใส่เด็กให้ขึ้น(11 คน) ควรมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น(11 คน) ควรมีอารมณ์ดี ระวังอารมณ์ได้(10 คน) ควรมีความยุติธรรมมากขึ้น(10 คน) ไม่ควรพูดหยาบคาย(10 คน) ควรใจดี ไม่ดุ ไม่บ่น ไม่ตี(9 คน) พยายามสอนให้นักเรียนเข้าใจ สอนดี ๆ (8 คน) ต้องการให้ครูเข้าใจเด็ก(7 คน) ควรมีเมตตากรุณา(5 คน) เวล่านักเรียนถามควรพูดดี ๆ และตั้งใจตอบ(5 คน) ควรสอนให้เต็มที่กว่านี้(4 คน) ควรมีการปลูกฝังคุณธรรมให้ครู รวมถึงนักการภารโรงด้วย(4 คน) ไม่ควรเปรียบเทียบนักเรียนกับคนอื่น (4 คน) ต้องการให้ครูปรับปรุงพฤติกรรม(4 คน) ต้องการให้ครูสอนอย่างสนุกสนาน(3 คน) ควรสอนให้เต็มที่กว่านี้(3 คน) ควรมีความจริงใจต่อทุกคน (3 คน) ครูไม่ควรตี้มเหล่า ไม่เล่นการพนัน(3 คน) ควรเข้าสอนให้ตรงเวลา(3 คน) เมื่อนักเรียนทำผิดไม่ควรลงโทษรุนแรง(2 คน) ต้องการให้ครูปฏิบัติตามที่สอนด้วย(2 คน) ควรเข้มงวดให้มากขึ้น(2 คน) ครูควรแต่งกายสุภาพ(2 คน) ไม่ควรบังคับเด็ก (2 คน) ไม่ควรตีเด็ก(1 คน) ต้องการให้สอนดีกว่าเดิม (1 คน) ควรปลูกฝังคุณธรรมให้มากที่สุดและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ(1 คน) ควรปรับปรุงวิธีการปลูกฝังคุณธรรมให้น่าสนใจ(1 คน) ควรสอนให้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี(1 คน) ครูทุกคนควรมีคุณธรรมไม่ใช่ครูคนใดคนหนึ่ง(1 คน) การทำโทษนักเรียนควรใช้กิจกรรมใดๆ ก็ได้ที่ไม่ใช่การตี(1 คน)

กิจกรรมต่างๆ ควรมีกิจกรรมบ่อยๆหรือมากขึ้น (9 คน) ควรเชิญวิทยากรมาบรรยาย(6 คน) ควรมีกิจกรรมการอยู่ค่าย เช่น ค่ายปฏิบัติธรรม (4 คน) ควรนิมนต์พระมาบรรยายหรือมาสอน(3 คน) บางกิจกรรม บางครั้งใช้เวลานานเกินไป (2 คน) ต้องการให้มีการตอบคำถามเรื่องธรรมะ(2 คน) ควรจัดกิจกรรมตามโอกาสต่างๆ (1 คน) ควรจัดให้ไปทัศนศึกษา(1 คน) ต้องการมีเวลาฟังธรรมะมากขึ้น(1 คน) ควรมีการประกวดต่างๆ(ไม่ระบุขีด) 1 คน) ควรให้นักเรียนไปหาความรู้ทางด้านคุณธรรม(1 คน) ควรเพิ่มความสนุกสนานเข้าไปด้วย(1 คน) ต้องการให้เน้นทุกคุณธรรมและสม่ำเสมอ(1 คน) ต้องการให้มีส่วนการสอนการปฏิบัติธรรม พูดเรื่องสวรรค์ นรก(1 คน) และควรทำการปลูกฝังคุณธรรมในตอนเย็น(1 คน)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญ

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่นักเรียนประทับใจในทางบวก

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	รวม
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	สรภ.
			ความดี ร้อยละ n=161	ความดี ร้อยละ n=94	ความดี ร้อยละ n=8	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=273
1.ความเมตตา	ครอบคลุมพฤติกรรม		147	83	7	8	245
กรุณา	ด้านต่างๆ ดังนี้		91.3	88.3	87.5	80.0	89.7
	1.1 การดูแล เอาใจใส่						
	นักเรียนทั้งเรื่องสุขภาพ						
	และสวัสดิภาพ เช่น						
	-ทายา / หายาให้รับประทาน	-ประทับใจมาก					
	-ให้เพื่อนพาไปห้องพยาบาล	-ซาบซึ้งใจมาก					
	-ช่วยปฐมพยาบาล	-ดีใจ					
	-พาไปห้องพยาบาล สถานี	-ขอบคุณครูมาก					
	อนามัย หรือ โรงพยาบาล	-อยากตอบแทนบุญคุณ					
	-ให้นอนพัก	ของครู					
	-มาเยี่ยมและถามว่า	-ภูมิใจมาก					
	หายหรือยัง ไหวไหม	-รักครูคนนี้มาก					
	-โทรศัพท์ให้ผู้ปกครองมารับ	-ชอบ					
	-พาไปส่งที่บ้าน	-จะไม่ลืมพระคุณของครู					
	-ให้คำแนะนำในการดูแล	-รักและเคารพครูมาก					
	รักษาตัวเอง	-มีความสุข					
	-ปลอบใจ	-สบายใจ					
	-มาแตหน้ามากและถาม	-ปลื้มใจ					
	ด้วยความเป็นห่วง	-มีกำลังใจ					
	1.2 ความมีน้ำใจ ให้อภัย						
	และเข้าใจนักเรียน เช่น						
	-ให้ หรือ ให้ขอยืมเงิน/สิ่งของ	-รู้สึกเหมือนมีแม่อยู่ข้างๆ					
	-อยู่เป็นเพื่อนเมื่อผู้ปกครอง	-อยากมาโรงเรียน					
	ยังไม่มารับและซื้อขนมให้						

ตารางที่ 36 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป	ทบวง- สรภ.	รวม
			ความดี ร้อยละ n=161	ความดี ร้อยละ n=94	ความดี ร้อยละ n=8	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=273

1.3 ความมีเหตุผล รับฟัง

นักเรียน เช่น

- ฟังคำชี้แจง / เหตุผลของนักเรียน
- ประทับใจครูมากที่สุด
- ชอบครูมาก เพราะมีอธิบาย/ชี้แจงให้นักเรียนรู้ว่า เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์
- ทำผิดอะไร ทำไมจึงลงโทษ - รักครูมาก
- ทำโทษอย่างมีเหตุผล ไม่ - ปลื้มใจในตัวครูรุนแรงเกินไป

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนและกิจกรรมเสริม

หลักสูตร เช่น

- มีเทคนิคการสอน
- ชอบเรียนวิชานี้มาก
- มีสื่อและเกมมาให้เล่น
- รักและเคารพครูมาก
- สอนดี ทำให้เข้าใจได้ง่าย
- จะยึดครูท่านนี้เป็นแบบอย่าง
- เวลาสอนอารมณ์ดี ไม่ขี้บ่น ในอนาคต
- สอนสนุก ใจดี
- ประทับใจมาก
- พูดไพเราะ เป็นกันเอง
- รักครูเหมือนแม่
- ทำตัวเป็นมิตร
- โรงเรียนเป็นบ้านหลังที่ 2
- นำเรื่องที่น่าสนใจ และมี
- อยากมาโรงเรียนมากขึ้น

ประโยชน์มาแล้วให้ฟังเสมอ

- พาไปทัศนศึกษา

- จัดค่ายวิทยาศาสตร์ /

ค่ายคุณธรรม

- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้

- ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกับ

โรงเรียนอื่น

- ส่งเสริมความถนัด ด้านต่างๆ

ตารางที่ 36 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	รวม
						กทม.	สช.
			ความดี ร้อยละ n=161	ความดี ร้อยละ n=94	ความดี ร้อยละ n=8	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=273

1.5 การเสริมแรง ให้

กำลังใจ ให้โอกาสแก้ตัว

-ชมเชยหรือให้รางวัล	-แม้บางครั้งงานจะยาก แต่ก็ภูมิใจ
นักเรียนที่มีปฏิบัติดี เช่น	
สอบได้คะแนนดี ประพฤติ	-ดีใจมาก
ตัวดี มีความพยายาม	-มีความสุขที่สุด
ปรับปรุงตัวเองหรือการทำงาน	-รู้สึกดี
	-ทำให้มั่นใจ
-ไม่ตำหนิเมื่อนักเรียนทำผิด	-ทำให้ขยันและตั้งใจมากขึ้น
พลาด แต่ให้กำลังใจ	-ขอบคุณคนนี้มาก
-สนับสนุน/ ส่งเสริมนักเรียน	-ประทับใจมาก
ทั้งด้านการเรียนและความสามารถพิเศษ	-ชอบ
-ให้โอกาสนักเรียนที่ทำงานไม่เสร็จให้ทำให้เสร็จ / ให้ส่งในวันถัดไป	

1.6 การอบรม แนะนำ และ

ตักเตือน

-สอนมารยาทให้นักเรียน	-ประทับใจครูมาก
และบอกว่าเป็นคนไทย	-อยากขอบคุณครู
ต้องรักษาวัฒนธรรม	-ซาบซึ้งในคำพูดของครู
-เรียกนักเรียนที่คุยหรือเล่นในเวลาเรียนให้ไปนั่งใกล้ๆ	-อยากตอบแทนบุญคุณ
และอบรมอย่างมีเมตตา	-ครูเป็นฮีโร่ในดวงใจ
-อบรมเพื่อนของนักเรียนไม่ให้	-จะนำแบบอย่างของครูไปปฏิบัติ
ล้อ / ซ้ำเติมเพื่อน	-ทำให้กล้าซักถามเมื่อสงสัยหรือไม่เข้าใจ
-อบรม ให้ข้อคิดนักเรียนที่ทะเลาะกัน	-รักครูมากและจะนับถือตลอดไป

ตารางที่ 36 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	รวม
			กทม.	สรภ.	กทม.	สรภ.	รวม
			ความดี ร้อยละ n=161	ความดี ร้อยละ n=94	ความดี ร้อยละ n=8	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=273
<u>3.ความขยัน</u>	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้		15	17	-	1	33
	-มาทำงานแต่เช้า แล้ว ให้นักเรียนท่องสูตรคูณ	-ซาบซึ้งใจมาก -ประทับใจมาก	9.3	18.1	-	10.0	12.1
	-มีวิธีสอนใหม่ๆ เสมอ -จัดกิจกรรมน่าสนใจ	-ชอบมากและอยาก ทำอีก					
	-ช่วยสอนหรือฝึกซ่อม นักเรียนที่จะไปสอบ หรือแข่งขัน	-แม้ตกรอบก็ตั้งใจที่มี โอกาสได้แข่ง					
	-ช่วยทบทวนบทเรียนให้ ในเวลาว่าง	-อยากทำตัวให้เหมือนครู -ตั้งใจที่มีครูที่ดี					
	-คอยเตือนนักเรียนให้ ปฏิบัติตัวดีๆ	-รักครูมากจริงๆ					
	-มาทำงานสม่ำเสมอ	-ครูเป็นคนดี -ขอบคุณครูมาก -มีความสุข -อยากตอบแทนพระคุณ ของครู					
<u>4.ความอดทน</u>	ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้		8	6	-	1	15
	-สอนนักเรียนที่อ่านเขียน ไม่คล่องจนเก่ง	-ไม่ลืมครูท่านนี้เลย -ขอบคุณครูมาก	4.9	6.4	-	10.0	5.5
	-คอยแนะนำเรื่องต่างๆ	-ซาบซึ้งในความรัก และหวังดีของครู					
	-สอนนักเรียนที่ไม่เข้าใจ จนเข้าใจดี	-ชอบเรียนวิชานี้มาก และจะยึดครูท่านนี้ เป็นแบบอย่างในอนาคต -ประทับใจครูมาก					

ตารางที่ 36 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สข.	สป.	ทบวง+	รวม
			ความดี ร้อยละ n=161	ความดี ร้อยละ n=94	ความดี ร้อยละ n=8	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=273
5. <u>ความยุติธรรม</u>	ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้ - สอบสวน ตักเตือนนักเรียน ที่ทะเลาะกัน - ทำโทษนักเรียนที่เกเร - ปลอดภัยนักเรียนที่ถูกเพื่อน กล่าวหาว่าเป็นขโมย และ สอนเรื่องความยุติธรรม - ให้นักเรียนทำงานกลุ่มโดย ให้จับฉลากเลือกหัวข้อการ ทำงานเอง - ช่วยนักเรียนหาคนทำผิด	- ประทับใจที่มีครูที่มี ความยุติธรรม - รักครูคนนี้มาก	7	3	1	-	11
			4.3	3.2	12.5	-	4.0
6. <u>ความซื่อสัตย์</u> <u>สุจริต</u>	ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้ - พบของที่นักเรียนทำหาย และนำมาคืน - สอนให้นักเรียนอย่าอาย ที่มีพ่อแม่อาชีพรับจ้าง เพราะเป็นอาชีพที่สุจริต	- ดีใจที่ครูไม่เอาไปเป็น ของตัว - ซาบซึ้งในคำพูดของ ครูมากและไม่เคย อายอีกเลย	2	-	-	-	2
			1.2	-	-	-	0.7
7. <u>ความสามัคคี</u>	ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้ - ให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วย อธิบายให้เพื่อนเข้าใจ - ตักเตือน/ อบรมและให้ ข้อคิดนักเรียนที่โกรธกัน จนนักเรียนดีกัน	- ประทับใจ - คำพูดของครูทำให้เกิด ความสามัคคี	2	-	-	-	2
			1.2	-	-	-	0.7

ตารางที่ 36 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	รวม
			ความดี ร้อยละ n=161	ความดี ร้อยละ n=94	ความดี ร้อยละ n=8	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=273
8. <u>ความมีระเบียบวินัย</u>	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้ -ให้นักเรียนที่เดินไม่ เรียบร้อยไปตั้งแถว แล้วเดินใหม่และ เตือนให้มีระเบียบ	-รู้สึกว่าคุณเป็นหัว นักเรียนมาก	1 0.6	- -	- -	- -	1 0.4
9. <u>ความไม่รู้จัก</u>	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้ -แนะนำให้นักเรียน เข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้า และให้คำปรึกษา	-อยากตอบแทนพระคุณ -ประทับใจมาก	1 0.6	1 1.1	- -	- -	2 0.7
10. <u>ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม</u>	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้ -ทำตัวเป็นแบบอย่าง ที่ดีอยู่เสมอ	-ประทับใจและอยาก ทำตัวให้เหมือนครู	- -	1 1.1	- -	- -	1 0.3
<u>และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี</u>							

จากตารางที่ 36 แสดงว่า พฤติกรรมของครูที่นักเรียนมีความประทับใจในทางบวกมากที่สุดได้แก่ พฤติกรรมคุณธรรมด้านความเมตตากรุณา คิดเป็นร้อยละ 89.7 รองลงมา คือ คุณธรรมด้านความเสียสละ คิดเป็นร้อยละ 17.9

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่นักเรียนประทับใจในทางลบ

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สข.	สป.	ทบวง+	รวม
			ความดี ร้อยละ n=162	ความดี ร้อยละ n=95	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=5	ความดี ร้อยละ n=272
1. <u>ความเมตตา</u> <u>กรุณา</u>	ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้ 1.1 การทำโทษ เช่น - นักเรียนที่ทำกรบ้านผิด หรือลืมนำสมุด/ หนังสือ / อุปกรณ์มา - นักเรียนเกือบหรือทุกวัน - ให้ยืนกางแขนจนเอาลงไม่ได้ - นักเรียนทำผิดเล็กๆ น้อยๆ ก็ดี - ลงโทษให้นักเรียนหลักข้อจัมพ์ จนปวดขามาก - ตีแรงๆ / ตีจนเป็นแผล - ให้กินฟ้าทลายโจร - ให้เอาหลังกระแทกผนัง - ให้เพื่อนทั้งห้องตี - ไล่นักเรียนไปนอกห้อง โดยไม่ชี้แจงเหตุผล - ทำโทษนักเรียนทั้งที่ไม่ได้ทำ ความผิดใดๆ เช่น มีเพื่อน คุยกัน แต่ครูตีทั้งห้อง - ตบปากนักเรียน - ตีด้วยไม้อันใหญ่ - ชอบหยิก	- สงสัย / ไม่เข้าใจว่า ทำไมครูต้องตี - โกรธ / โหมโครมมาก - เบื่อ ไม่อยากไปโรงเรียน - ไม่ทราบว่าครูโกรธอะไร - เจ็บมาก - จำได้ไม่เคยลืมและ จะจำไปตลอด - ทำไมครูจึงชอบตี - อายเพื่อนๆ - ไม่ค่อยชอบครูคนนี้ - ไม่พอใจ / ไม่ชอบ - ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง - เสียใจมาก - กลัวครูคนนั้นมาก - ไม่เข้าใจว่าทำไมครู ถึงเป็นแบบนี้ - ไม่เห็นด้วยที่ทำแบบนี้ - ไม่สมควร - เสียใจที่ครูไม่รักศิษย์ - ไม่ชอบเรียนวิชานี้ - รู้สึกว่าครูไม่ชอบ - ไม่ใช่ความผิดของนักเรียน - ครูไม่มีเหตุผล - ทำไมไม่อธิบายให้เข้าใจ	105 64.8	77 81.0	7 70.0	3 60.0	192 70.6

ตารางที่ 37 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	รวม
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+	รวม
			ความดี ร้อยละ n=162	ความดี ร้อยละ n=95	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=5	ความดี ร้อยละ n=272
1.2 การใช้คำพูดไม่เหมาะสม เช่น							
	-ใช้คำหยาบคาย / ต่ำว่า	-รู้สึกอายมาก					
	-บอกนักเรียนว่า "ง่ายแค่นี้ ไม่เข้าใจหรือไง"	-น่าจะบอกดีๆ -ขี้ใจว่าพูดกันดีๆ					
	"อธิบายแล้วทำไมไม่เข้าใจ"	ไม่ได้หรือ					
	"ไม่อยากเรียนก็กลับบ้านไป"	-โมโห					
	-ว่านักเรียนว่า "ซื้หมา"	-ไม่ชอบ / ไม่พอใจ					
	"เลว" "ปัญญาเน่ิม"	-เสียใจ					
	"ไม่เอาไหน" "ใช้ไม่ได้"	-ทำไมครูไม่หาวิธีช่วย					
	-ตำหนิเมื่อนักเรียนทำไม่ได้ ตั้งใจ	แต่กลับซ้ำเติม -ไม่เข้าใจครู					
	-ชอบตั้งชื่อให้นักเรียน	-ไม่เข้าใจว่าทำไมถูกดูด่า					
	-ตำหนิผู้ปกครองของนักเรียน	-ไม่น่าจะว่าถึง แม่					
	-พูดว่าจะหักคะแนน / จะไล่ออก						
1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							
	-ให้เขียนมากจนปวดมือ	-ไม่ชอบ					
	-อธิบายแบบดูๆ	-น่าจะอธิบายดีๆ					
	-ให้งาน / การบ้านมากเกินไป	-ทำให้นักเรียนสุขภาพอ่อนแอ					
2. ความยุติธรรม	ครอบคลุมพฤติกรรมดังนี้		21	14	-	2	37
	-ทำโทษนักเรียนทั้งที่ไม่ได้ทำ ความผิด เช่น ดินนักเรียน ทั้งห้อง	-สงสัยว่าทำไมต้องตี คนที่ไม่ได้คุยด้วย -ไม่เข้าใจว่าทำไมลงโทษ	12.9	4.2	-	40.0	13.6
	-ทำโทษนักเรียนไม่เท่าเทียม	ไม่เหมือนกัน					
	-บอกคำตอบของข้อสอบ ให้นักเรียนคนเดียว	-ครูลำเอียง -ไม่ภูมิใจคะแนนที่ได้					

ตารางที่ 37 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป	ทบวง+ สรภ.	รวม
			ความดี ร้อยละ n=162	ความดี ร้อยละ n=95	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=5	ความดี ร้อยละ n=272
		- ครูไม่มีความยุติธรรม - ไม่พอใจครูเป็นอย่างมาก - ทั้งเจ็บ ทั้งโกรธ และ เสียใจมากๆ - ไม่เข้าใจว่าทำไมถูก ทำโทษ - ไม่ชอบครูคนนี้เลย					
3. ความอดทน	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้ ไม่รู้จักรับควบคุมอารมณ์ เช่น - ไม่สอน เพราะอารมณ์เสีย - มีอารมณ์โกรธมาจากที่อื่น แล้วตีนักเรียน - บางวันใจดีบางวันใจร้าย - ทำโทษนักเรียนแรงเกินไป - ดุนักเรียนต่อหน้าเพื่อนๆ - ช่างบ่น เช่น บ่นว่าห้อง สกปรกทุกวัน - ไม่พอใจเมื่อนักเรียนถาม - ชอบบ้งคับ - ตะคอกนักเรียน	- เบื่อ - ไม่ชอบครูคนนี้อะเสียเลย - กลัว ไม่อยากมาโรงเรียน - ไม่เข้าใจครู - น่าจะบอกดี ๆ - เสียใจมาก - โหม่มาก - ทำไมต้องบ่นทุกวัน	13 8.0	1 1.0	2 20.0	- -	16 5.9
4. ความขยัน	ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้ - ไม่สนใจการสอน - ใช้เวลาสอนหนังสือไป โทรศัพท์นานมาก	- ครูละเลยต่อหน้าที่ - คิดว่าไม่สมควร - ไม่ชอบเรียนวิชานี้	4 2.5	2 2.1	1 10.0	- -	7 2.5

ตารางที่ 37 (ต่อ)

คุณธรรม	พฤติกรรมของครู	ความรู้สึกรักของนักเรียน	สังกัด				
			กทม.	สช.	สป.	ทบวง+ สรภ.	รวม
			ความดี ร้อยละ n=162	ความดี ร้อยละ n=95	ความดี ร้อยละ n=10	ความดี ร้อยละ n=5	ความดี ร้อยละ n=272
	-ไม่เคยตรวจการบ้าน -เดี๋ยวก็หลับ เดี๋ยวก็กิน	-ทำให้เสียความรู้สึก					
5. <u>ความซื่อสัตย์</u> <u>สุจริต</u>	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้ -ไม่ค่อยเข้าสอน	-สงสัยว่าทำไม	-	2	-	-	2
			-	2.1	-	-	0.7
6. <u>ความเป็นผู้มี</u> <u>วัฒนธรรม</u> <u>และปฏิบัติตาม</u> <u>ขนบธรรมเนียม</u> <u>ประเพณี</u>	ครอบคลุมพฤติกรรม ดังนี้ -ใช้ท่าเหยียบเท้าของ นักเรียนที่ยืนเกินเส้น ที่กำหนด	-ไม่โกรธครูเพราะคิดว่า ครูเตือน	2	-	-	-	2
	-ครูเป็นกะเทยชวนนักเรียน ไปนอนที่บ้าน	-ไม่ชอบครูคนนี้เลย	1.2	-	-	-	0.7

จากตารางที่ 37 แสดงว่า พฤติกรรมของครูที่นักเรียนมีความประทับใจในทางลบมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดคุณธรรมด้านความเมตตาากรุณา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมาคือ คุณธรรมด้านความยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 13.6

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยได้สังเกตโรงเรียนที่ได้รับรางวัลด้านการจัดระเบียบศึกษาดีเด่น จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ 3 โรงเรียนจาก 3 สังกัด ได้ผลดังนี้

3.1 การบริหาร

3.1.1 นโยบายและแผน

โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีการบริหารงานตามนโยบายของต้นสังกัด โดยมีกรรมการบริหารของโรงเรียนเป็นผู้วางแผนงาน ซึ่งมีทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และในโรงเรียนของรัฐยังมีกรรมการซึ่งเป็นผู้ปกครองร่วมด้วย ในด้านการปลูกฝังคุณธรรมพบว่า ทั้ง 3 โรงเรียนมีการวางแผนในการปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนด้วยการกำหนดโครงการที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม แต่ยังไม่ปรากฏมากเท่ากับด้านวิชาการ

ปัญหาที่พบคือ ฝ่ายบริหารให้โอกาสครู ในการแสดงความคิดเห็นน้อย และบุคลากรยังขาดความตระหนักในความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม

3.1.2 บุคลากร

โรงเรียนทั้ง 3 แห่งใช้วิธีการประชุมเพื่อชี้แจงให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมต่างๆ

ปัญหาที่พบคือ ครูในโรงเรียนของรัฐ มีภาระงานมาก โดยมีชั่วโมงสอนถึงสัปดาห์ละ 23- 25 คาบ และยังมีภาระงานอื่นๆ ด้วย ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน และตรวจงาน และครูในโรงเรียนแห่งหนึ่งบางคนมีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ ซึ่งมักแสดงออกโดยการใช้อำนาจที่ก้าวร้าว การลงโทษเกินเหตุ ส่วนโรงเรียนเอกชน มักประสบปัญหาครูลาออกบ่อย อีกทั้งครูรุ่นใหม่ยังขาดความเอาใจใส่และความเข้มงวดกวดขันในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมด้วย

3.1.3 การสนับสนุน / ส่งเสริม / สร้างขวัญกำลังใจ

ผู้บริหารของโรงเรียนทั้ง 3 แห่งมักให้การสนับสนุน ส่งเสริม การปฏิบัติงานของบุคลากร ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้ และให้คำแนะนำ ปรึกษาในการปฏิบัติงาน และสร้างขวัญกำลังใจด้วยการกล่าวชมเชย และไปร่วมในงานพิธีต่างๆ ของบุคลากรด้วย เช่น การอุปสมบท การแต่งงาน และงานศพของญาติสนิท นอกจากนี้ยังมีอาหารกลางวันบริการให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และในโรงเรียนเอกชนยังมีบริการอาหารเช้าด้วย

ปัญหาที่พบคือ ครูมีภาระงานมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนของรัฐที่มีครูส่วนหนึ่งเกษียณอายุ และลาออก และไม่ได้รับการบรรจุครูเพิ่ม ทำให้ครูที่มีอยู่ต้องรับภาระมากจึงเกิดความรู้สึกเหนื่อยล้า ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่

3.1.4 การนิเทศและติดตามประเมินผล

โรงเรียนทั้ง 3 แห่งมีการกำหนดแผนการนิเทศการสอน โดยมีผู้บริหารทำการนิเทศ และมีการติดตามและประเมินผลนักเรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้วย

ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารมักติดภารกิจเร่งด่วน ทำให้ไม่สามารถนิเทศตามกำหนดได้ และผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งมีความรู้น้อย อ่านเขียนไม่คล่อง การประเมินโดยให้ตอบแบบประเมินจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

3.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวของนักเรียนและชุมชน โดยการจัดประชุมเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมปฐมนิเทศ ซึ่งทางโรงเรียนจะชี้แจงนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงานของโรงเรียน การขอความร่วมมือในการอบรมดูแลนักเรียน รวมทั้งข้อควรทราบต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ นอกเหนือจากการประชุมแล้วโรงเรียนมักใช้การพูดคุยกับผู้ปกครองขณะที่มาส่ง - รับ นักเรียน และใช้จุดสสารของโรงเรียนเป็นสื่อกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนด้วย

นอกจากนี้โรงเรียนทั้ง 3 แห่งยังได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วย เช่น นิมนต์พระมาช่วยสอน(1 แห่ง) เชิญผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ (3 แห่ง) หรือขออนุญาตพานักเรียนไปชมกิจการ(1 แห่ง) และเชิญผู้ปกครองเป็นกรรมการของห้องเรียน เรียกว่า กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่นๆ และในระดับประถมต้นผู้ปกครองซึ่งเป็นกรรมการเหล่านี้ก็ช่วยแบ่งเบาภาระของครูด้วย เช่น ช่วยอธิบายงาน หรือการบ้าน ทำสื่อประกอบการเรียนการสอน การดูแลนักเรียน รวมถึงการทำความสะดวกห้องเรียนและอาคารเรียน โดยที่ผู้ปกครองบางท่านอยู่ประจำที่ห้องเรียนตลอดทั้งวัน (1 แห่ง)

ปัญหาที่พบ ไม่มีปัญหาในด้านการสร้างความสัมพันธ์ ยกเว้นแต่กรณีที่ผู้ปกครองติดภารกิจจึงไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้เต็มที่

3.2 การจัดกิจกรรม

3.2.1 กิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง จัดการเรียนการสอนสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่จากการสังเกตพบว่า มีครูส่วนน้อยที่ปฏิบัติตาม โดยที่ส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการสอนแบบบรรยาย หรืออธิบายแล้วให้นักเรียนทำงานตามคำสั่ง โดยที่นักเรียนนั่งประจำอยู่กับที่ บางวิชาที่ควรจะสอนในห้องเฉพาะเช่น วิชาดนตรี วิชาวิทยาศาสตร์หรือวิชาวิจัยศึกษา ก็สอนในห้องเรียนตามปกติ และพบว่ามีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนน้อยมาก

ครูส่วนใหญ่ของโรงเรียน 2 แห่ง ไม่ได้เขียนแผนการสอนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ต้องส่งแผนการสอนให้ฝ่ายบริหารทุกวันศุกร์ อย่างไรก็ตาม พบว่า ครูท่านหนึ่งมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี คือ มีการเขียนแผนการสอนก่อนสอน และกำหนดเกณฑ์การประเมินการจัดกิจกรรมดังนี้

ประเมินหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เก่ง ดี มีสุข

- เก่ง
1. การสังเกต รวบรวมข้อมูล
 2. การวิเคราะห์ อภิปราย สรุป
 3. การทดลอง
 4. การเขียนรายงาน

- ดี
1. ความรับผิดชอบ
 2. ความร่วมมือในการทำ กิจกรรม

- มีสุข
1. มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
 2. มีความสุขและพอใจในการทำกิจกรรม

สิ่งที่พบหลังทำกิจกรรมการเรียนการสอน และสิ่งที่ต้องปรับปรุง

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

วันที่.....

ส่วนครูของโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า มีการเขียนแผนการสอนก่อนสอนทุกครั้งและจะต้องส่งให้หัวหน้าหมวดวิชาพิจารณาก่อนสอนอย่างน้อย 1 สัปดาห์ แต่ทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้ผู้วิจัยดู

ปัญหาที่พบ ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ตรวจผลงานของนักเรียน เนื่องจากมีภาระงานมากและนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป

3.2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนเป็นจำนวนมาก แต่พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมด้านวิชาการมากกว่าด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งผู้บริหารให้สัมภาษณ์ว่า ทั้งนี้เพราะได้กำหนดให้ครูสอนสอดแทรกในทุกชั่วโมงเรียนแล้ว แต่จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า มีครูเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สอดแทรกคุณธรรมต่างๆ ขณะที่สอน โดยที่ครูส่วนใหญ่นอกจากจะไม่ได้สอดแทรกขณะที่สอนแล้ว ยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจาที่ไม่เหมาะสมอีกด้วย

ปัญหาที่พบ โรงเรียน 2 แห่ง ประสบปัญหาด้านงบประมาณที่มีจำกัด ทำให้การจัดกิจกรรมบางกิจกรรมไม่ราบรื่นเท่าที่ควร บางกิจกรรมต้องขอเงินสนับสนุนจากผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองที่มีฐานะยากจนก็ไม่สามารถสนับสนุนได้ จึงแก้ปัญหาโดยการขอความช่วยเหลือจากบุคคลในชุมชน เช่น เจ้าอาวาส หรือ ทายอดเก็บวันละเล็กวันละน้อย

3.2.3 การวัดและประเมินผล

ในด้านการประเมินผลการเรียน โรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีการประเมินโดยใช้แบบทดสอบเป็นหลัก และครูบางคนประเมินจากแฟ้มสะสมงานของนักเรียนร่วมด้วย ส่วนการประเมินผลทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้การสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน และมีโรงเรียนแห่งหนึ่ง ใช้ “ธนาคารความดี” ที่นักเรียนบันทึกไว้ ร่วมพิจารณาด้วย นอกจากนี้ทุกโรงเรียนยังได้ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนขณะอยู่บ้าน รวมถึงการพูดคุยซักถามเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนในขณะที่มาส่ง – มารับด้วย

การประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้ง 3 โรงเรียนมีการกำหนดแผนการประเมินผล การจัดโครงการและกิจกรรม โดย โรงเรียน 2 แห่งประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการโดยประเมินตามวัตถุประสงค์ด้วยการสังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน การแสดงออกของนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง การใช้แบบสอบถาม รวมถึงการให้ผู้ปกครองช่วยประเมินด้วย แต่โรงเรียนอีก 1 แห่ง กำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานทุกชั้นตอน คือตั้งแต่ ชั้นเตรียมการ จนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน และมีการนำผลจากการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงด้วย เช่น โครงการประหยัดพลังงาน มีการทำแผนภูมิแสดงค่าใช้จ่ายค่าน้ำและค่าไฟฟ้าของแต่ละเดือน แล้วมีการรณรงค์ให้ประหยัด และเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายหลังการรณรงค์ให้เห็นเป็นรูปธรรม

ปัญหาที่พบ คือ ไม่สามารถติดตามประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ เนื่องจากครูมีภาระงานมาก และนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป

3.3 การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

จากการสังเกตในโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง พบว่า ครูส่วนใหญ่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการขยัน และความอดทน มากที่สุด คือ มาทำงานแต่เช้า และทำงานหนักตลอดวัน แต่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน โดยเป็นแต่เพียงผู้ควบคุมให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ล่วงไปด้วยความสงบเรียบร้อยเท่านั้น เช่น ขณะที่มีการทบทวนหน้าเสาธง ครูก็ได้ปฏิบัติด้วยความสำรวมและตั้งใจเช่นที่สอนให้นักเรียนปฏิบัติ และพบว่าผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

ในด้านการใช้คำพูด พบว่า ครูส่วนใหญ่ของโรงเรียน 2 แห่ง อบรมสั่งสอนนักเรียนด้วยคำพูดที่ไม่เหมาะสมบ่อยครั้ง เช่น ดุ ชู ตะคอก เกรี้ยวกราด ประชดประชัน และนักเรียนบางคนก็ใช้คำพูดลักษณะดังกล่าวกับเพื่อนเช่นเดียวกัน ส่วนโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง ครูส่วนใหญ่ใช้คำพูดที่ไพเราะนุ่มนวล แสดงออกถึงความเมตตาตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีกิริยามารยาทที่ดีเช่นเดียวกัน แม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนจะมาจากครอบครัวที่มีปัญหาและไม่ค่อยได้รับการดูแลเอาใจใส่จากที่บ้าน

3.4 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน

การสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 9 คน จาก 3 โรงเรียน นักเรียนตอบว่า ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากโรงเรียนในระดับมากที่สุด 3 คน ระดับมาก 3 คน และระดับค่อนข้างมาก 3 คน โดยที่ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการปลูกฝังคุณธรรมโดยการอบรมสั่งสอนด้วยวาจา (9 คน) และนักเรียนมีความเห็นว่าครูส่วนใหญ่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในระดับมากที่สุด 1 คน ระดับมาก 2 คน ระดับค่อนข้างมาก 2 คน ระดับปานกลาง 3 คน และระดับน้อย 1 คน นักเรียนมีความเห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมควรกระทำโดยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจึงจะได้ผลดีที่สุด (7 คน)

คุณธรรมที่นักเรียนได้รับการปลูกฝังจากโรงเรียนมากที่สุด คือ ความมีระเบียบวินัย (5 คน) รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์สุจริต (4 คน) ส่วนคุณธรรมที่ได้รับการปลูกฝังน้อยที่สุดคือ การตรงต่อเวลา และความยุติธรรม (4 คน เท่ากัน)

ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนมีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมให้นักเรียนได้ดีที่สุด คือ การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ (5 คน) รองลงมา คือ การจัดเข้าค่ายเพื่อปฏิบัติธรรม (4 คน)

นักเรียนจำนวน 8 คน มีความเห็นที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากครอบครัวมากที่สุด ส่วนอีก 1 คน ตอบว่าได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากโรงเรียนและครูมากที่สุด บุคคลที่เป็นแบบอย่างทาง

คุณธรรมของนักเรียนจำนวนมากที่สุด คือ บิดา มารดา(3 คน) รองลงมาคือ ครู(2 คน) ญาติผู้ใหญ่ (2 คน) และ บุคคลที่เคารพนับถือ(2 คน)

นักเรียนทั้ง 9 คน ไม่เคยมีปัญหากับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนและครู และมีความพึงพอใจกับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนในระดับมากที่สุด(5 คน) และระดับมาก (4 คน) ซึ่งสิ่งที่นักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนปรับปรุงได้แก่ เรื่องความสะอาด (2 คน) ควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น(1 คน) และควรพานักเรียนไปปฏิบัติธรรมนอกโรงเรียน(1 คน)

ข้อเสนอแนะของนักเรียน คือ โรงเรียนควรปลูกฝังคุณธรรมให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ(3 คน) และควรจัดให้มีการเข้าค่ายและทัศนศึกษาออกสถานที่ เช่น ไปวัดหรือเข้าค่ายปฏิบัติธรรมนอกโรงเรียน (2 คน)